

ALTINCI ÇAĞIRIŞ
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
MİLLİ MƏCLİSİNİN
I SESSİYASI İCLASININ

PROTOKOLU № 4

Milli Məclisin iclas salonu.
17 mart 2020-ci il.

İclasa Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin
Sədri S.Qafarova sədrlik etmişdir.

İclasda Milli Məclisin 117 deputatı iştirak etmişdir.

Qeydiyyat	(saat 12.05 dəq.)
İştirak edir	113
Yetərsay	83

İclasın gündəliyinə aşağıdakı məsələlər daxil idi:

1. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə.
2. Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə.
3. “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında.
4. “İnformasiya, informasiyalaşdırma və informasiyanın mühafizəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının

Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında.

Aşağıdakı məsələlər müzakirə edilmişdir:

Gündəlik haqqında.

Çıxış etmişdir: Sahibə Qafarova

Təklif: Gündəlik qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.06 dəq.)

Lehinə 111

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 3

İştirak edir 114

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Gündəlikdə olan məsələlər bir oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.10 dəq.)

Lehinə 115

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 115

Nəticə: Qəbul edildi

1. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə.

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Əli Hüseynli, Əhli-

man Əmiraslanov, Zahid Oruc, Rəşad Mahmudov, Musa Quliyev, Qüdrət Həsənquliyev, Adil Əliyev, Fazil Mustafa, Qənirə Paşayeva, Hikmət Məmmədov, Jalə Əliyeva, Elman Nəsirov, Vahid Əhmədov

Təklif: Çıxışlar 3 dəqiqə olsun

Səsvermənin nəticələri (saat 12.47 dəq.)

Lehinə 100

Əleyhinə 2

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 102

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Çıxışlar dayandırılınsın

Səsvermənin nəticələri (saat 13.09 dəq.)

Lehinə 106

Əleyhinə 3

Bitərəf 3

Səs vermədi 0

İştirak edir 112

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Qanun qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.10 dəq.)

Lehinə 112

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 112

Nəticə: Qəbul edildi

2. Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinə dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respubli-

kası qanununun layihəsi barədə.

Çıxış etmişdir: Sahibə Qafarova

Təklif: Qanun qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.11 dəq.)

Lehinə 110

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 1

İştirak edir 111

Nəticə: Qəbul edildi

3. “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında.

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Tahir Mirkişili, Əli Məsimli, Naqif Həməzəyev, İlham Məmmədov, Razi Nurullayev, Nigar Arpadarai

Təklif: Qanun qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.26 dəq.)

Lehinə 114

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 114

Nəticə: Qəbul edildi

4. “İnformasiya, informasiyalaşdırma və informasiyanın mühafizəsi haqqında” Azərbaycan Respublika-

sının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında.

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Zahid Oruc, Qənirə Paşayeva, Sabir Rüstəmxanlı, Bəhruz Məhərrəmov, Hikmət Məmmədov, Hicran Hüseynova, Elşad Mirbəşiroğlu, Musa Qasımlı, Erkin Qədirli, Rauf Əliyev, Arzu Nağıyev, Tahir Mirkişili, Ziyafət Əsgərov, Fəzail Ağamalı

Təklif: Qanun qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 14.01 dəq.)

Lehinə 113

Əleyhinə 1

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 114

Nəticə: Qəbul edildi

**Azərbaycan Respublikası
Milli Məclisinin Sədri**

S.QAFAROVA

MİLLİ MƏCLİSİN İCLASI

17 mart 2020-ci il. Saat 12.

*Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Sədri
Sahibə Qafarova sədrlik edir*

Sədrlik edən. Xoş gördük, hörmətli deputatlar. Xahiş edirəm, qeydiyyatdan keçək.

Qeydiyyat	(saat 12.05 dəq.)
İştirak edir	113
Yetərsay	83

Yetərsay var və iclasa başlamaq olar.

Hörmətli həmkarlar, gündəlik sizə paylanıb. Xahiş edirəm, gündəliyə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.06 dəq.)
Lehinə	111
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	3
İştirak edir	114
Nəticə: Qəbul edildi	

Sağ olun. Gündəlik qəbul edildi.

Hörmətli deputatlar, konkret məsələlərin müzakirəsinə başlayırıq. Gündəliyə daxil olan məsələlər dünyada koronavirusun yayılması səbəbindən Azərbaycanda bu təhlükəyə qarşı səmərəli mübarizənin təşkili ilə bağlıdır. İndi bir çox dünya ölkələri öz vətəndaşlarının sağlamlığını qorumaq üçün sistemli tədbirlər görürlər. Azərbaycanda bu sahədə görülən işlər Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı tərəfindən yüksək qiymətləndirilir.

Hörmətli həmkarlar, qeyd edirəm ki, dünən Azərbaycan Respublikasının Baş naziri mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarının və dövlət qurumlarının rəhbərlərinə təlimat məktubu göndərmişdir. Məktubda koronavirus infeksiyasına qarşı mübarizənin təşkili ilə bağlı bir sıra tələblər müəyyən edilmişdir. Bu tələblərdən biri iclasların, müşavirələrin və toplantıların keçirilməsinin məhdudlaşdırılması, idarəetmənin telefon (selektor) rabitəsi, mobil və internet rabitəsi vasitəsi ilə həyata keçirilməsinə üstünlük verilməsi haqqındadır. Bununla əlaqədar olaraq vəziyyət düzələnədək komitə və komissiya iclaslarının keçirilməsini dayandırmaq lazımdır. Vurğulamaq istəyirəm ki, biz fəaliyyətimizi təlimat məktubuna uyğun qurmalıyıq və xahiş edirəm, təlimat məktubu ilə tanış olub nəzərə alalım.

Yeri gəlmişkən, hörmətli həmkarlar, burada mən bir məqama da toxunmaq istəyirəm. Biz çox eşidirik və özümüz də çox vaxt deyirik ki, hər şey cənab Prezidentin nəzarəti altındadır, dövlət tərəfindən nə lazımdısa, edilir. Əlbəttə, Azərbaycan Prezidenti və dövləti, qeyd olunduğu kimi, təhlükənin böyüməsinin qarşısını almaq üçün lazım olan bütün addımları atırlar. Ancaq, hörmətli həmkarlar, hamımız anlamalıyıq ki, mövcud epidemiya adi epidemiya

deyildir. Bu virus yüksək sürətlə yayılır. Odur ki, cəmiyyət və fərd olaraq biz bu məsələdə öz məsuliyyətimizi dərk etməliyik. Həyata keçirilən tədbirlərin səmərəli olması üçün hər birimiz üzərimizə düşən vəzifələri yerinə yetirməliyik.

Hörmətli deputatlar, gündəliyin məsələləri koronavirusa qarşı Azərbaycanda görülən tədbirlərin bir hissəsini təşkil edir. Qanun layihələri qısa müddətdə qəbul edilib, qüvvəyə minməlidir ki, bu sahədə nəzərdə tutulan tədbirlər kompleks şəkildə həyata keçirilə bilsin. Ona görə də nəzərinizə çatdırmaq istəyirəm ki, bizim Daxili Nizamnamənin, siz bilirsiniz, iki tələbi var. Birincisi, qanun layihələri iclasa azı 3 gün qalmış deputatlara paylanmalıdır. İkincisi isə, əgər qanunda edilməsi nəzərdə tutulan dəyişiklik rəqəm və söz dəyişikliyi deyilsə, layihə üç oxunuşda müzakirə edilməlidir. Lakin indi bizə lazımdır ki, bu dörd layihəni qısa müddətdə qəbul edib tətbiqini təmin edək. Bunu da nəzərə alaraq ki, qabaqdan Novruz bayramı gəlir, yəni iş günləri olmayacaq. Ona görə də Milli Məclis etiraz etmirsə, müzakirəyə təqdim edilən layihələri biz bu gün və bir oxunuşda qəbul edək.

Etiraz etmirsə, xahiş edirəm, münasibət bildirək.

Yərdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Səsə qoyaq.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.10 dəq.)
Lehinə	115
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	115
Nəticə: Qəbul edildi	

Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin birinci və ikinci məsələləri Azərbaycan Respublikasının İnzibati xətalər və Cinayət məəcəllələrində dəyişiklik edilməsi ilə bağlıdır. Bu məsələlər mahiyyətcə çox yaxın olduğuna görə, hər iki məsələ haqqında birgə məlumat vermək olar. Ancaq nəzərə almaq lazımdır ki, səsvermə ayrılıqda aparılacaqdır. Məruzə etmək üçün Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynliyə söz verilir. Əli müəllim, buyurun.

Ə.Hüseynli, *Milli Məclis Sədrinin birinci müavini, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri.*

Çox sağ olun, hörmətli Sədr! Hörmətli həmkarlar, Sahibə xanımın qeyd etdiyi kimi, hər bir dövlət orqanı öz üzərinə düşən vəzifəni bu şəraitdə yerinə yetirməlidir. Biz millət vəkilləri olaraq artıq bir neçə gündür, qanunvericilik sahəsində təkliflər üzərində düşünürdük. İşçi qrupu yaradıldı. Bizim Aparatın əməkdaşları da, mütəxəssislər də bu işə cəlb olundu. Hazırda Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsi tərəfindən komitə müzakirələrindən keçmiş və sizin diqqətinizə təqdim olunmuş iki qanun layihəsi mövcuddur.

Birincisi İnzibati Xətalər Məcəlləsinə edilən dəyişiklikdir. Bilirsiniz ki, bizim İnzibati Xətalər Məcəlləsində 211-ci maddə var. Yəni epidemiya əleyhinə rejimin, sanitariya-gigiyena və karantin rejimlərinin pozulmasına görə məsuliyyət mövcuddur. Amma bizim ümumi yanaşmamız ondan ibarət olub ki, belə şəraitdə bu qəbildən olan inzibati xətalərlə bağlı sanksiyalar və məsuliyyət daha da gücləndirilməlidir. Təklifimiz həm fiziki şəxslərə, həm hüquqi şəxslərə, həm də vəzifəli şəxslərə tətbiq edilən cərimə sanksiyalarının artırılmasından ibarətdir. Cinayət

Məcəlləsinə etdiyimiz dəyişiklik isə Məcəlləyə yeni bir maddənin əlavə olunması ilə bağlıdır. Bilirsiniz ki, Cinayət Məcəlləsinin müvafiq bölməsində həyat və sağlamlıq əleyhinə olan cinayətlər sadalanır. Təklif edirik ki, bu bölmədə yeni bir 139-1-ci maddə öz əksini tapsın, epidemiya əleyhinə rejimin, sanitariya-gigiyena və karantin rejimlərinin pozulması məsələsi kriminallaşdırılsın.

Burada da gördüyünüz kimi, kifayət qədər ciddi sanksiyalar təklif etmişik. Bu əməllər insan ölümünə, yaxud digər ağır nəticələrə səbəb olarsa, 3 ildən 5 ilə qədər azadlıqdan məhrum etmə növündə cəza da nəzərdə tutulur.

Hörmətli həmkarlar, vəziyyətlə bağlı hörmətli Sahibə xanım da fikirlərini söylədi və biz, demək olar ki, hər gün, hər saat operativ qərargahın da məlumatlarını əldə edirik. Hesab edirik ki, bu mərhələdə qanunlara təklif etdiyimiz düzəlişlər, əlavələr, yəni məsuliyyətin gücləndirilməsi ilə bağlı təkliflərimiz bu gün mövcud vəziyyətə adekvatdır və hörmətli həmkarlarımızdan bizim komitənin təkliflərini dəstəkləməyi xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Əli müəllim. Bu layihələr Səhiyyə və İnsan hüquqları komitələrinə də tapşırılmışdı. Əhliman müəllim, buyurun, bəlkə sözlünüz var?

Ə.Əmiraslanov, *Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədri.*

Çox hörmətli Sahibə xanım, hörmətli millət vəkilləri! Mən də hesab edirəm ki, İnzibati xətalər və Cinayət məəcəllələrində təklif olunan dəyişikliklər bu gün Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının dünyada koronavirus infeksiyası ilə bağlı elan etdiyi pandemiya və ölkəmizdə mövcud olan epidemioloji vəziyyətlə tam uzlaşır. Biz dünən hər iki komitənin iclasında bu iki qanun layihəsini

ciddi müzakirə elədik və müzakirələrdən sonra belə qərara gəldik ki, bu dəyişikliklər bu gün hökmən labüddür, lazımdır. Çünki ölkəmizdə epidemioloji vəziyyətlə əlaqədar olaraq qanunları pozan insanlara qarşı təsirli tədbirlər görülməlidir. Mən bu qanunlara səs verəcəyəm və deputat həmkarlarımdan da xahiş edirəm, dəstəkləsinlər.

Sahibə xanım, icazə versəniz, dünən biz iki komitənin birgə iclasında ölkəmizdə koronavirusla bağlı dinləmələr də keçirdik. Bu dinləmələrdə təkcə qeyd olunun iki komitənin üzvləri deyil, beş komitənin sədrləri, müavinləri və üzvləri də iştirak edirdi. Biz bu dinləmələrdə ölkəmizdə koronavirusla bağlı vəziyyətlə daha dəqiq, daha yaxından tanış olmaq üçün ölkəmizdə yaradılmış TƏBİB-in İdarə Heyətinin sədri Ramin Bayramlıni da dəvət etmişdik. Ramin Bayramlı bu gün koronavirusla əlaqədar ölkəmizdə olan vəziyyəti çox geniş təhlil etdi. Sözüni düzü, şəxsən mənim üçün də hələ məlum olmayan bir neçə məsələ bütün deputatların və iştirakçıların nəzərinə çatdırıldı.

Ölkəmizdə koronavirusla mübarizə üçün, demək olar ki, çox genişmiqyaslı, kompleks, mən deyərdim, bugünkü epidemioloji vəziyyətin ağırlığına, vəziyyətinə uyğun olan adekvat tədbirlər hazırlanıb və həyata keçirilib. Ölkənin bütün səhiyyə təşkilatları, xəstəxanaları koronavirusla mübarizəyə cəlb olunub. Ölkəmizdə mövcud olan ən müasir avadanlıqlar bu istiqamətə yönəldilmək üçün hazırdır. Bu gün hətta kifayət qədər avadanlığın olmasına baxmayaraq, möhtərəm cənab Prezidentimizin tapşırığı ilə yeni avadanlıqlar, qoruyucu, tibbi ləvazimatlar da ölkəmizə gətirilib, gətirilməkdə davam etdirilir. Kadr sahəsində xeyli işlər görülməlidir. Bu gün, gərək etiraf eləyək ki, bu sahədə bir qədər qıtlıq hiss olunsada, ölkəmizdən kənarada təhsil almış, xarici ölkələrdə bu sahədə çalışan mütəxəssislərin

Azərbaycana cəlb olunması, gətirilməsi sahəsində də çox ciddi işlər görülür. Artıq onlar öz nəticəsini verir.

Bilirsiniz ki, koronavirusla mübarizədə laborator müayinələri və laboratoriyaların imkanları çox böyük əhəmiyyət kəsb edir. Koronavirus epidemiyası, pandemiyası başlanana qədər ölkəmizdə belə virusların diaqnostikasının laboratoriya vasitəsilə çox dəqiq təşkil eləməyin mümkün olduğu bir neçə laboratoriya var idi. O laboratoriyalar cəlb olunub və bir neçə yeni ən müasir laboratoriyalar da ölkəmizə gətirilərək quraşdırılıb və onlar bu gün fəaliyyətə başlayıblar. Bu gün ölkəmizdə gündə bir neçə min koronavirus xəstəsini müayinə eləmək üçün laboratoriya imkanlarımız var.

Sual oluna bilər. Əgər rəqəmlərə baxsaq, – əgər vaxt varsa, mən bir sıra rəqəmləri də deyim, – görürük ki, 160, 170 min xəstələnmə göstəricisi böyük bir göstərici deyil. Digər infeksiyalara, digər xəstəliklərə baxsaq, bu rəqəmdən qat-qat böyük rəqəmlərdir. Yaxud xəstəlikdən ölüm göstəricisinə də baxsaq, çox yüksək deyil. Ancaq nəyə görə bu, dünyada pandemiya, bu qədər təşvişə səbəb olub? Birinci, Siz qeyd etdiyiniz kimi, bu xəstəlik, koronavirus çox sürətlə yayılmağa meyilliyi olan bir patologiyadır. İnsandan-insana çox tez və çox asan keçən bir infeksiyadır. İkinci bir səbəbi bunun inkubasiya dövrünün 14 gün olmasıdır. 14 gün deyirlər, ancaq bəzi rəqəmlər də meydana çıxıb ki, 21 günə qədərdir. Yəni inkubasiya dövrünün kifayət qədər uzun olmasıdır. Nəhayət, üçüncü ən əsas səbəb, bu gün bu patologiyanı müalicə etmək üçün effektiv dərman preparatlarının və vaksinlərin olmamasıdır.

Bu səbəblər həmin xəstəliyin çox təhlükəli xəstəlik olmasından xəbər verir. Sahibə xanım, Sizin qeyd

elədiyiniz kimi, ölkəmiz Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı ilə çox sıx təmasda işləyir. Böyük bir nümayəndə heyəti gəlmişdi. Onlar ölkəmizdə koronavirus əleyhinə aparılan profilaktik, qoruyucu tədbirlərlə tanış olublar. Xəstələrin müalicə olunduqları xəstəxanalarda olublar. Karantin müəssisələrində olublar. Şübhəsiz, ölkəmizdə epidemioloji vəziyyəti çox yüksək qiymətləndirməklə bərabər bir çox çatışmazlıqlar da qeyd olunub və bu gün o istiqamətdə də işlər aparılır. Dünən TƏBİB-in rəhbəri qeyd etdi ki, onlar Çin Xalq Respublikasından olan mütəxəssislərlə də çox sıx əlaqədə işləyirlər, çox böyük işlər görürlər. Aydın məsələdir ki, onlayn işləyirlər və onların təcrübəsindən yararlanmağa çalışırlar.

Mən qısaca olaraq onu demək istəyirəm ki, ölkəmizdə bu təhlükəli xəstəliklə mübarizə aparmaq üçün genişmiqyaslı, mən deyərdim, adekvat ən yüksək səviyyədə tədbirlər həyata keçirilib və bu da öz nəticəsini verməkdədir. Bilirsiniz ki, indiyə qədər cəmi 27 xəstə aşkar olunub. Bir nəfər dünyasını dəyişib. O da çox ağır, yanaşı xəstəliklərlə İran İslam Respublikasında müalicə almış xəstədir. Bir neçə ay qabaq İran Respublikasında böyrək çatışmazlığından müalicə alıb. Koronavirus diaqnozu qoyulandan sonra ağır vəziyyətdə olduğuna görə dünyasını dəyişib. 7 nəfər xəstə artıq müalicə olunaraq evlərinə gediblər. TƏBİB rəhbərinin verdiyi məlumatlara görə, qalan 17 nəfərin vəziyyəti bu gün çox ağır deyil. Təhlükəli vəziyyət yoxdur, müalicə aparılır və hesab edirlər ki, bu xəstələr də bu vəziyyətdən çıxarılacaqdır.

Siz qeyd etdiyiniz kimi, bu epidemiyaların qarşısını almaq, lokallaşdırmaq üçün, şübhəsiz ki, dövlət tədbirləri son dərəcə böyük əhəmiyyət kəsb edir. Ancaq məsələnin ikinci tərəfi əhalinin bu məsələyə nə dərəcədə məsuliyyət

yətlə və ciddi yanaşmasıdır. Çox təəssüflər olsun ki, bu sahədə hələ bizim çatışmazlıqlarımız var. Dünən qeyd olundu, hətta bizim özümüz yaxınlarımızı karantindən çıxarmaq istəyirik. İnfeksiyanın yayıldığı ölkələrdən Azərbaycana gələndə karantindən keçmədən cəhd edirlər ki, karantinə getməsinlər, gəlsinlər evə. Bunu da qeyd etmək lazımdır ki, bir nəfər virus daşıyıcısı bir neçə yüz sağlam insanı xəstələndirə bilər. Yəni elə bir virus daşıyıcısının bilmədən evə, ailəyə gəlməsi bütövlükdə ailə üçün, yaxınları üçün böyük təhlükədir. Ona görə karantinə çox ciddi fikir verilməlidir.

Sosial izolyasiya prosesi. O da bizdə çox zəifdir. Düzdür, bizdə indi operativ qərargah qərar qəbul eləyib ki, toplantılar olmasın, insanlar bir yerə toplanmasın. Ancaq dünən qeyd olundu ki, insanlar ailəlikcə, toplam vəziyyətdə mağazalara, digər yerlərə gedirlər. Bu da böyük bir təhlükədir.

Ölkəmizdə kifayət qədər qoruyucu vasitələr var. Dezinfeksiya üçün lazım olan kifayət qədər vasitələr gətirilib, yenə də sifariş olunubdur. Ona görə mən belə deyərdim, sual olunanda ki, koronavirusdan qorxmaq lazımdır, mən hesab edirəm, qorxmaq lazımdır. Çox təhlükəli bir infeksiyadır. Ancaq ajiotaj və digər belə proseslər, panikanın olması bu epidemiyanın qarşısının alınmasını, bu infeksiyaya qarşı mübarizəni zəiflədə bilər. Bizim insanlarımız, vətəndaşlarımız dərk etməlidir ki, bu infeksiya, bu virus son dərəcə təhlükəlidir. Dövlət əlindən gələni edir, bütün adekvat tədbirlər görülür. Ancaq bizim hər birimiz də şəxsi gigiyenamıza, sosial izolyasiyaya diqqət yetirməli, qoruyucu tədbirlər görməliyik. Bununla dövlətə də kömək etmiş olarıq. Mən əminəm ki, biz bu infeksiyanın, koronavirusun öhdəsindən gələ biləcəyik və

qısa müddətdə ölkəmizdə epidemoloji vəziyyət normallaşacaq. Təşəkkür edirəm. Çox danışdım, bağışlayın.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, hörmətli Əhliman müəllim. Mən dünən bu dinləmələri təşkil etdiyinizə görə Sizə təşəkkürümü bildirirəm. Sizin iclasınız 2 saat 20 dəqiqə çəkibdir. Orada səslənən məlumatlar hər birimiz, hər bir vətəndaş üçün çox faydalıdır. Çox sağ olun. Zahid müəllim, buyurun. Buyurun, Sizin sözünüz varmı?

Z.Oruc, *Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin sədri.*

Təşəkkür edirəm. Hörmətli Sədr, hörmətli həmkarlar! Burada artıq qeyd olunduğu kimi, qanunvericilik sistemini, hüquq sistemini qeyd olunan problemin təhlükəsinə uyğunlaşdırmaq üçün indi hörmətli Əli müəllimin qeyd elədiyi Azərbaycandakı formalaşan reallığa uyğunlaşdırmaq gərəkdir.

Hörmətli Sədr, çox haqlı olaraq qeyd edirsiniz ki, dünənki dinləmələr cəmiyyətimiz üçün, o cümlədən parlament üçün çox faydalı oldu. Hesab edirəm ki, TƏBİB birliyinin rəhbərinin verdiyi açıqlamaların cəmiyyətə daha geniş bir şəkildə çatdırılması üçün bəlkə dünənki tədbirin, iclasın hansısa bir xronikası mövcuddursa, onu yaymaq da olar. Ancaq bu qanunlardakı dəyişiklikdə məqsəd kimləri isə həbs eləməkdən daha çox əhalinin sağlamlığını və təhlükəsizliyini qorumaq cəhdidir. Çünki bilirsiniz ki, indi müxtəlif ictimai diskussiyalar mövcuddur ki, bəlkə həbsxanalarda daha yüngül cəza ilə məhbus olan insanlarla da bağlı fərqli addımlar atılsın. Ona görə də müxtəlif ölkələrdə bu xarakterdə alınan qərarların məqsədi başlıca olaraq cəza sistemini sərtləşdirməkdən daha çox əhalinin böyük əksəriyyətini qorumaq niyyətidir.

Mən istəyirəm, çox qısa olaraq deyəm ki, İtaliyada

oxşar qanunvericilik sistemində sərtləşmə 3 aya qədər həbsi, 260 avro cəriməni nəzərdə tutur, yeni maddələr olubsa da, həmkarlarımdan üzr istəyirəm. 161 nəfərə tətbiq olunub indiyədək. İsraildə cinayət məsuliyyəti nəzərdə tutulur və cəzanın tətbiqi 4 nəfərin üzərində artıq yaşanıbdır. Cənubi Koreyada 2400 dollar cərimədir, eyni zamanda, həbs cəzası mövcuddur. Çində daha sərtidir. Görünür ki, bəlkə ilk mənbə ölkə rolunda çıxış edib. Amma bu epidemiya, yəni bu virus etnik, milli mahiyyət daşımır. Ona görə də bəzən leksikonumuzda bu virusun vətəni kimi ifadələr də çox yanlış olar. Çexiyada 130 min dollara qədər cərimədir. Rusiyada 80 min rubl cərimədir, 360 saat ictimai işlər növündə cəzadır və sair.

Mən, eyni zamanda, qeyd etmək istəyirəm ki, ara-sıra hələ də virtual aləmdə, virtual şəbəkələrdə bu məsələ ilə bağlı atılan addımların fundamental insan hüquq və azadlıqlarına nə dərəcədə uyğun olub-olmaması haqqında diskussiyalar gedir. Mən məhz onları nəzərə alaraq, qısaca xatırlatmaq istəyirəm ki, Azərbaycan Respublikasında insan hüquq və azadlıqlarının həyata keçirilməsinin tənzimlənməsi haqqında bizim qəbul etdiyimiz Konstitusiyaya Qanununun 3.6-cı maddəsində dövlət təhlükəsizliyi mənafeləri üçün sağlamlığın və mənəviyyatın və ... digər hissələrini oxumuram, qorunması ilə bağlı digər məhdudlaşdırıcı normalar həyata keçirilə bilər. Bu, öz əksini tapıbdır. O cümlədən 1992-ci ildə bizim ratifikasiya elədiyimiz 1966-cı ilin məlum Mülki və siyasi hüquqlar haqqında Beynəlxalq Paktda da bu məsələ nəzərdə tutulub və 2001-ci ildə Azərbaycan Avropa Şurasına üzv olarkən Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyasını biz ratifikasiya eləmişik. Orada da insan hüquq və azadlıqlarının hansı hallarda məhdudlaşdırıla biləcəyi ilə bağlı normalar dəqiq

əksini tapıbdır. Ona görə, hesab edirəm ki, bu, düzgün addımlardır. Mən təklif eləmək istərdim, əlbəttə, bu, mənim arzumdur. Operativ qərargah həm informasiya məkanında, həm də real, faktiki son dərəcə mürəkkəb olan bu məsələdə kifayət qədər ciddi addımlar atır və cəmiyyət də bunu razılıqla qarşılayır. Burada iqtidar və müxalifət anlayışı yoxdur. Amma mən arzu edərdim ki, parlament üzvlərindən də kimlər isə operativ qərargahın təmsilçiləri olsunlar, orada üzv olsunlar. Çünki hüquq yaratma işində bundan sonra da zəruri dəyişikliklər olanda bu, işin faydasına ola bilər. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Zahid müəllim. Hörmətli deputatlar, çıxış etmək, fikir söymək istəyən varmı? Əgər varsa, xahiş edirəm, yazılın.

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Mən sözü Rəşad müəllim Mahmudova vermək istəyirəm. Buyurun, Rəşad müəllim.

R.Mahmudov. Çox hörmətli sədarət, çox dəyərli həmkarlar! Mən də çıxışıma başlamadan əvvəl fürsətdən istifadə edib, xalqımızın milli bayramı olan il axır çərşənbə və Novruz bayramı münasibəti ilə hər birinizi və Azərbaycan xalqını ürəkdən təbrik edir, xalqımıza sağlam və təhlükəsiz həyat arzulayıram.

Bir az əvvəl hörmətli Əhliman müəllim və Zahid müəllim, həqiqətən də, bizə bu gün dünyadakı və ölkəmizdəki real vəziyyət haqqında çox ətraflı məlumat verdilər. Mən bu gün, sadəcə, bir həkim-mütəxəssis kimi, həm də bir vətəndaş kimi bəzi məqamlarla əlaqəli öz mövqeyimi ortaya qoymağı özümə borc bilirəm. Bir az əvvəl deyildi ki, dövlətin zamanında, qeyd-şərtsiz, heç kimsəyə demədən, insanların məlumatı olmadan gördüyü işlər dünən keçirilən iclas sayəsində hamıya

məlum oldu. Bu gün bütün ölkələrdə süni tənəffüs aparatlarına ehtiyacın artdığı bir məqamda dövlət başçısı öz şəxsi münasibətlərindən istifadə edərək bir gecə içində ehtiyac üzərinə 200-ə yaxın süni tənəffüs aparatını ölkəmizə gətirmişdir. Bir az əvvəl Əhliman müəllimin dilə gətirdiyi “ECMO” deyilən cihazlar son vəziyyətdə insanların həyatını qurtarmaq üçün istifadə olunan, ağ ciyəri və ürəyi işləməyən insanların 14 gün yaşamasına səbəb olan cihazlardır. Hər nə qədər belə yüksək texnoloji imkanlardan danışsaq da, bu gün Azərbaycan vətəndaşının bilməsi lazım olan bir həqiqət var ki, bu xəstəlik ağırlaşmış kəskin respirator stress sindromuna keçdikdən sonra dünyanın ən aparıcı xəstəxanalarında belə 90 faiz ölümə səbəb olma reallığı ilə qarşı-qarşıyıq.

Düşünürəm ki, bu məsuliyyət təkcə dövlətin deyil, Əhliman müəllimin də dediyi kimi, bunun əsas hissəsi vətəndaş cəmiyyətinin, daha konkret desək, hər bir vətəndaşın üzərinə düşür. Mən də inanıram ki, biz bu təhlükəyə hökumətimizin, eləcə də operativ qərargahın qəbul etdiyi qərar və tövsiyələrə qeyd-şərtsiz əməl etməklə ən az zərərlə qalib gələ bilərik. Düşünürəm ki, biz bu təhlükəyə bir də vətəndaş cəmiyyəti olaraq var olan qorxu və panika hisslərimizi dərk edib məsuliyyət hissəsinə çevirərək ən az zərərlə qalib gələ bilərik. Eləcə də, bir fərdin bu global hadisəyə münasibətini, öz sağlamlığı qədər başqalarının sağlamlığına da həssaslıq və məsuliyyətini dərk etdiyi təqdirdə biz bu təhlükəyə bir az əvvəl dediyim kimi, çox az zərərlə qalib gələ bilərik. Zərərsiz qalib gəlmək, əmin olun ki, bugünkü tibbin reallığında mümkün deyil. Ölkəmiz üçün milli təhlükəsizlik və milli həmrəylik məsələsi olan bu hadisəyə qarşı hamını ictimai məsuliyyətə və eləcə də nizam-intizama dəvət etməyi

özümə borc bilirəm.

İkinci məsələ. Bildiyiniz kimi, müharibələrdə xalqın qəhrəmanları, igid oğulları və əsgərləri olur. Bugünkü qəhrəmanlar bəşəri qlobal təhlükədə tibb ocaqlarında çalışan səhiyyə işçilərimizdir. Bu gün hamı evində oturub dünyadakı hadisələri təlaş içində izləyərkən, öz sağlamlığını təhlükəyə atıb, ən riskli xəstələrin sağlamlığı və digər insanların təhlükəsizliyi üçün fədakarlıqla mübarizə aparan, bütün dünyanın, eləcə də ölkəmizin səhiyyə işçilərini günümüzün qəhrəmanı elan etsək, yəqin ki, yanılmarıq. Məlumat üçün bildirim ki, bu xəstəliyi ilk tanıyan və dünyaya elan edən 38 yaşlı çinli məşhur həkim doktor Li qısa müddət əvvəl həyatını itirdi. Bəzi hallarda ictimai qınaq obyektinə olan səhiyyəçilərimizə bu gün gördükləri işlərə görə ürəkdən təşəkkür edirik. Çünki 45 gündən çoxdur ki, qadın, kişi demədən yüzlərlə həkim və tibb bacısı sərhəd, gömrük məntəqələrində, hava limanlarında, karantin mərkəzlərində, xəstəxanalarda gecə-gündüz demədən mübarizə aparıblar. Sonunda əmin olun ki, çox yaxından tanıdığımız bu inşalar ünsiyyətdə olduqları üçün həm də sakit bir şəkildə heç bir kütləvi informasiya vasitəsinə məlumat vermədən, özləri də 15 günlük karantin hadisəsində dövlətin vermiş olduğu qərarlara uyaraq orada yaşayırlar. Zənnimcə, onlara minnətdarlıq hər birimizin həm də vəfa və vətəndaşlıq borcudur.

Çıxışımın sonunda, eləcə də bayramla bağlı bir təklif vermək istərdim. Bu bəlanın başlanış tapdığı ölkənin, qədim Çin sivilizasiyasının çox tanınan bir filosofu Konfutsinin məşhur bir kəlamı var, deyir qaranlığa söymək əvəzinə bir şam yandır. Bunu nəzərə alaraq, təklif edirəm ki, Novruz bayramı axşamı təyin olunmuş eyni vaxtda Novruzun ən gözəl atributlarından olan şamı

yandıraraq balkona çıxmaqla ölkəmizdə ümummilli məsələlərdə həmrəyliyimizi bildirə bilərik. Həm də “Sağlam və təhlükəsiz dünya üçün” şüarı ilə bütün dünyaya xoş bir mesaj verək. Təklifim qəbul olunarsa, əlbəttə ki, bu sosial məsələni KİV-lə ictimailəşdirib gözəl bir sosial çarx hazırlana bilər. Yəqin ki, bu sosial əhəmiyyətli çarx da son günlərdə hamıya məlum olan, İtaliyada insanların eyni vaxtda balkona çıxıb mahnı oxumağı qədər dünyaya inam və ümid ifadəsinin təzahürü olacaq.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm və mən də bu gün istər İnzibati Xətalər Məcəlləsində, istərsə də Cinayət Məcəlləsində təklif olunan dəyişikliklərə yekdilliklə səs verməyi bütün həmkarlarımdan xahiş edirəm. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Musa müəllim, buyurun.

M.Quliyev. Çox sağ olun. Çox hörmətli Sahibə xanım, hörmətli millət vəkilləri! Koronavirus infeksiyasının qarşısının alınmasına yönələn tədbirlərin hüquqi əsasını möhkəmlətməyə xidmət edən hər iki qanun layihəsini dəstəkləyirəm. Qanun layihələrinin qəbul olunmasının lehinə səs verəcəyəm və deputat həmkarlarımı da bu mövqedən çıxış etməyə çağırıram.

Məndən öncə çıxış edən natiqlər, xüsusilə hörmətli Əhliman müəllim koronavirus infeksiyasının yayılması, görülən tədbirlər barədə ətraflı məlumat verdi və mən də o fikirlərə qoşuluram ki, bu, dünyanın üzləşdiyi ən ciddi pandemiyalardan biridir və çox sürətlə yayılan bir infeksiyadır. Artıq dünyanın 130-a yaxın ölkəsində koronavirus infeksiyası tapılmışdır və ciddi şəkildə də artır. Virusun xüsusiyyətləri elədir ki, inkubasiya dövrü uzun müddətdir və öz klinik əlamətlərini gec verir, bir yoluxan insan, bir xəstə insan 200-ə yaxın insanı yoluxdura bilər. Bu mənada

koronavirusla mübarizədə hökumətlə cəmiyyətin birgə fəaliyyətinin çox ciddi əhəmiyyəti var. Bu, həm məsuliyyətin bölüşməsi baxımından, həm də bu infeksiyaya qısa müddət ərzində qalib gəlinməsi baxımından çox vacib şərtidir.

Biz burada 2 davranış forması görürük. Hökumətin hadisəyə münasibəti və davranışı, ictimaiyyətin hadisəyə münasibəti və davranışı. Məndən öncəki naitqlərin söylədiyi kimi, hökumətin davranışı və münasibəti situasiyaya adekvatdır, dürüstdür, operativdir, kompleksdir və ardıcıldır. Artıq bir aydan çoxdur ki, sərhəd-keçid məntəqələrində ciddi rejim fəaliyyət göstərir. Koronavirus infeksiyası yayılan ölkələrdəki vətəndaşlarımızın gətirilməsi, təcrid olunması, karantin şəraitində saxlanması, müayinə olunması ilə bağlı hər bir tədbir görülür. Baş nazirin rəhbərliyi altında operativ qərargah yaradılmışdır və bu qərargah çox dəqiq hesablanmış bir mexanizmlə işləyir və vətəndaşlara da gündəlik məlumatını verir. Operativ qərargahın verdiyi təlimatlara, hesab edirəm ki, hər bir vətəndaş, hər bir hüquqi və fiziki şəxs, hər bir vəzifəli şəxs qeyd-şərtsiz əməl etməlidir.

Tibbi profilaktika barəsində Əhliman müəllim də, Rəşad müəllim də söylədilər, o fikirləri mən təkrar etməm. Hər cür təminatımız var və Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının son məlumatına görə, Azərbaycan koronavirusla mübarizədə ən qabaqcıl ölkələr sırasındadır. Eyni zamanda, informasiya təminatı və maarifləndirmə ilə bağlı, xüsusən son həftədə görülən işləri mən müsbət qiymətləndirirəm. Bununla yanaşı, operativ qərargahdan da təvəqqem ondan ibarətdir ki, kütləvi informasiya vasitələri bu informasiyaları gün ərzində 5, 6, 10 dəfə, nə qədər çox lazımdırsa, o qədər təkrar etsinlər, feyk informasiyalara yer qalmasın. Düzgün qərar o zaman qəbul olunur ki,

düzgün informasiya var. Keyfiyyətli qərar da o zaman qəbul olunur ki, dolğun, düzgün, hərtərəfli informasiya var. Buna görə də insanlarımızı tam maarifləndirməkdən ötrü bu işləri mən yüksək qiymətləndirirəm. Xüsusi ilə Azərbaycan televiziyasının son günlərdə apardığı təbliğat və maarifləndirmə işi olduqca yüksək səviyyədədir. Dünən də millət vəkillərinin bir qrupu bu televiziyalarda öz sözlərini deyiblər, çağırışlarını ediblər. Hesab edirəm ki, bu çağırış da vacibdir.

Başqa məni narahat edən ictimaiyyətin davranışdır. İctimaiyyətin davranışında ikiqütblülük müşahidə olunmaqdadır. Bir qütbə pənika, ajiotaj, bir qütbə isə biganəlik, laqeydlik. Hesab edirəm ki, bu da informasiyanın lazımınca və keyfiyyətli olmamasından doğan bir amildir və qısa müddətdə bu da aradan qalxacaqdır. İnsanlarımızdan heç nə tələb olunmur. Yalnız və yalnız operativ qərargahın verdiyi təlimatlara ciddi riayət etməsi, intizamlılıq və məsuliyyətlik. Bir də, qorxulu bir məsələ müxtəlif insanların, həkim olan, olmayan insanların qeyri-peşəkar məsləhətlər verməsidir. Xüsusən sosial şəbəkələrdə bu məsləhətlər olduqca zərərli ola bilər. Yəni bəziləri deyir soğan-sarımsaq yeməklə, bəziləri burnunuza hidrogen peroksid və digər məhlul damcılatmaqla virusun qabağını almaq olar. Bunların hamısı insanları çaşdırır, arxayın edən və hesab edirəm ki, infeksiyaya yoluxmasına aparan addımlar ola bilər. Buna görə də mən bütün sosial şəbəkə istifadəçilərinə müraciətlə demək istəyirəm ki, qeyri-peşəkar adamlar burada öz fikirlərini yazmasınlar. Yalnız dövlətin, səhiyyə orqanlarının, Səhiyyə Nazirliyinin, İcbari Tibbi Sığorta Agentliyinin, TƏBİB-in məlumatlarını paylaşsınlar.

Başqa bir məsələ ondan ibarətdir ki, bu virusla mübari-

zənin ən səmərəli yolu təcrid olunmaqdır. Ən səmərəli yolu xəstə insanla təmasdan qaçmaqdır. Amma hər kəsin xəstə olub-olmamasını da biz müəyyən edə bilmərik. Buna görə də operativ qərargahın da irəli sürdüyü təkliflər vardır ki, insanlar ehtiyac olmadığı hallarda bir yerə toplaşmasın, gediş-gəlişlər azalsın, məhdudlaşma tədbirləri həyata keçirilsin. Hesab edək ki, müharibə rejimindəyik. Hesab edək ki, bir aylıq fəvqəladə vəziyyət var ölkədə. Ona görə də bir vətəndaş olaraq davranışımızı gəlin, o fəvqəladə vəziyyətin rejiminə uyğun həyata keçirək. Yəni biz bir-birimizi, cəmiyyətimizi qorumalıyıq. Yaxınlarımızı, ailə üzvlərimizi qorumalıyıq. Ona görə də hər kəsin məsuliyyətli olması, sanitar-gigiyenik tələblərə əməl etməsi, eyni zamanda, müəssisələrdə, iş yerlərində dezinfeksiyaedici məhlulların, qoruyucu, sağlamlaşdırıcı vasitələrin olması da ciddi məsələdir. Dünən cənab Baş nazir müəyyən işçilərin əmək şəraitinin mövcud duruma uyğunlaşdırılması ilə bağlı göstəriş veribdir və hesab edirəm ki, bunlar da çox vacib şərtlərdir. Amma bu şərtlərin həyata keçirilməsi üçün lazımdırsa, qanunvericilikdə də biz dəyişiklik edək. Lazımdırsa, operativ qərargahın tapşırığı bütün iş yerləri üçün, iş götürənlər üçün bir qərar kimi qəbul olunsun – onlayn iş rejiminə keçid məsələsi, əlillərin, xroniki xəstələrin, pensiya yaşında olan işçilərin əmək haqları saxlanılmaqla, iki həftəlik, üç həftəlik iş yerlərindən kənarlaşdırılması, yaxud sosial məzuniyyətə buraxılması məsələsi.

Burada hörmətli Rəşad müəllimin söylədiyi fikirlərə mən də qoşuluram. Tibb işçilərinin, xüsusilə təcili yardım və infeksiya xəstəliklər sahəsində çalışan həkimlərin, orta tibb işçilərinin və digər xidmət personalının maaşına lazımdırsa, əlavələr və mükafatlar da nəzərdə tutulmalıdır.

Son çağırış hörmətli millət vəkilləri ilə bağlıdır. Çünki biz hamımız millətin seçilmiş adamlarıyıq və bizim sözüməzə on minlərlə insan diqqətlə qulaq asır və inanır. Məncə, sosial şəbəkələrdə, kütləvi informasiya vasitələrində, televiziyalarda tez-tez çıxış etməyimiz yerinə düşərdi. Operativ qərargahın verdiyi təlimatları insanlara şərh etməyimiz yerinə düşərdi və yenə də deyirəm, heç bir panikaya da ehtiyac yoxdur. Hər şey bizim öz əlimizdədir. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Qüdrət müəllim, bir sual? Buyurun.

Q.Həsənquliyev. Hörmətli Sahib xanım, hörmətli həmkarlar! Mən baxıram ki, çıxışların hamısı bir-birini təkrarlayır. Həm də biz özümüz Nazirlər Kabinetinin qərarına hörmətlə yanaşmalıyıq. Bu cür yığıncaqları, hörmətli Sahibə xanım iclas başlayanda dedi ki, tez yekunlaşdırmaq lazımdır. Ona görə də əgər xüsusi təkid edən yoxdursa, Sahibə xanım, xahiş edirəm, bəlkə elə yekunlaşdırmaq, səsvermə keçirəsiniz. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Təkid edən varmı? Hörmətli həmkarlar, onda mənim bir təklifim olacaq. Biz Daxili Nizamnamənin 13-cü maddəsinə uyğun olaraq reqlamenti dəyişə bilərik və ona görə təklif edirəm ki, 10 dəqiqədən 3 dəqiqəyə keçək. Olarmı?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Amma biz bunu səsə qoymalıyıq. Buyurun, səs verin.

Səsvermənin nəticələri

(saat 12.47 dəq.)

Lehinə	100
Əleyhinə	2
Bitərəf	0

Qəbul edildi, sağ olun.

Mən sizi məlumatlandırım ki, bir 10 dəqiqə bundan qabaq mənə dedilər, 17 nəfər həmkarımız yazılıb. Mən düşünürəm ki, çox vacib məsələdir. Əhliman müəllim sağ olsun, bizə çox ətraflı məlumat verdi. Amma, eyni zamanda, kim çıxış etmək istəyirsə, yəni yazılanlar çıxış edəcəklər. Adil müəllim, Siz yazılımsınız? Buyurun.

A.Əliyev. Çox təşəkkür edirəm. Hörmətli Sədr, hörmətli millət vəkilləri, hörmətli media mənsuqları! Sizin hamınızı xoş gördük. Bu gün bizə təqdim olunan iki qanun layihəsi ilə bağlı müzakirələri izləyərək və çıxış edənlərə qulaq asaraq, onun şahidi oluruq ki, fikirlər təkrarlanır və bu fikirlər, təbii ki, hər birimizin fikridir, bu fikirlər təbii ki, hər birimizi narahat edir. Mən bir məqama toxunmaq istəyirəm. Əgər tarixə səyahət etsək, görürük ki, bəşəriyyət 1720-ci ildə taun xəstəliyinə, 1820-ci ildə vəba xəstəliyinə, 1920-ci ildə ispan qripinə və 2020-ci ildə koronavirusa, COVID-19 xəstəliyinə düçar olmuşdur. Dövlətimizin, ölkəmizin səylərini, Nazirlər Kabinetinin yerli icra strukturlarına göndərdiyi məktubu nəzərə alaraq və bir insan, bir vətəndaş, aidiyyəti bir qurumun üzvü olaraq bu göstərişi icra etməyə dəvət edirəm, çağırıram. Çünki burada konkret yazılıbdır ki, koronavirus infeksiyasına qarşı mübarizənin təşkil edilməsini təmin etmək məqsədi ilə aşağıdakıların təmin edilməsi və icrasına ciddi nəzarət edilməsi sizə tapşırılır. “İclasların, müşavirələrin, toplantıların yalnız telefon (selektor) rabitəsi, mobil və internet rabitəsi vasitəsi ilə keçirilməsinə üstünlük verilsin”.

Ona görə də, hörmətli millət vəkilləri, bizim hər birimizin toxunulmazlığı vardır, ancaq koronavirusdan toxunulmazlığı bizə heç kim verməyibdir. Biz də insan olduğumuz üçün və təbii, bu vəziyyətdən istifadə edib ərazimizdə olan, təmasda olduğumuz insanların nəzərinə çatdırmalıyıq ki, təmasdan yayınsınlar. Bizim məqsədimiz cərimələri qaldırıb insanları həbs etmək deyil, insanları təmasdan yayındırmaqdır, bu xəstəliyin yayılmasının qarşısını almaqdır. Ona görə də, mən hesab edirəm ki, fürsətdən istifadə edib, təmasların qarşısını almaqdan ötrü sizlərin də səlahiyyət çərçivəsində əlaqəli olduğunuz insanlara bunun çatdırılmasını xahiş edərdim. Fürsətdən istifadə edib, Azərbaycanda kişilərin öpüşmək məsələsinin qarşısını almaq üçün böyük bir təbliğata ehtiyac olduğunu nəzərinizə çatdırardım. Məsələn, iclasımızı çox uzatmadan bu qanun layihələrini səsə qoyub qəbul edərdik. Biz də qanunları pozmamış olardıq. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Ümumi fikir odur ki...

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Təkid edən? Buyurun, Fazil Mustafa.

F.Mustafa. Təşəkkür edirəm. Səsə qoyun deyənlərin də, təkid edənlərin də öz hüquqları var. Ona görə də hamının hüquqlarına hörmətlə yanaşmaq lazımdır.

Hörmətli Sədr, hörmətli millət vəkilləri! Sahibə xanım, Siz başda çox maraqlı məqama toxundunuz ki, ölkə Prezidenti çox fədakar addımlar atır. Yəni bu işin önünün kəsilməsi, epidemiyanın qarşısının alınması üçün bütün addımlar, texniki, təchizat və başqa addımlar, qanunvericilik və hökumət tərəfindən atılan addımlar hamısı cəmiyyət tərəfindən təqdir olunur. Amma burada əsas amil nə maskadır, nə spirtdən istifadədir. Burada birinci amil vətəndaş intizamıdır. Fukisima Atom-Elektrik Stansi-

yasında 32 milyard dollar zərərə düşmüş yaponlar göstərdikləri vətəndaş intizamı hesabına bu prosesi qısa müddətdə kompensasiya edib özlərinin həyatını bərpa edə bildilər. Bizdə də bu imkan var. Amma biz hər vətəndaşın yanına bir tibb bacısı, ya həkim, yaxud da bir polis qoya bilmərik. 100 dənə belə qanunlar qəbul etsək də, bunların nəticəsi birbaşa o intizamdan asılıdır. Ona görə də burada deyildi, vətəndaşı maarifləndirmək lazımdır. Mən hesab edirəm ki, yalnız maarifçiliklə kifayətlənmək olmaz. Birbaşa qorxutmaq lazımdır, prosesi birbaşa, olduğu kimi demək lazımdır ki, bu bir həyati riskdir. Yəni qorxutmasan, Azərbaycan cəmiyyətində xeyli insan bunu hələ də lağlağıya çevirib, hələ də buna qeyri-ciddi yanaşmaqdadır. Ona görə biz, məncə, televiziya, sosial şəbəkələr vasitəsi ilə bunu etməliyik.

Qanunvericiliyə dəyişikliyi tam dəstəkləyirəm. Əlavə heç nə etmək istəmirəm, ona görə ki, gedişatda əgər lazım olarsa, əlavə sanksiyalar, başqa şeylər düşünülə bilər. Normaldır və vaxtında atılan addımdır. Amma hesab edirəm ki, bu yenə yetərli deyil. Bilirsiniz, nəyə görə? Konkret ictimai münasibətlər formalaşdır. Koronavirusla bağlı ciddi problemlər yaranır. Məncə, koronavirusla bağlı ayrıca qanun qəbul olunması üzərində də düşünməliyik. Bu qanun nəyə lazımdır? Təkcə sanksiya, qadağa, kimin isə həbs olunması, təcrid olunması məsələsi ilə problem yekunlaşmır. Burada qeyd olundu, tibb işçilərinin sosial müdafiəsi, həyatı, şəxsi müdafiəsi, təhlükəsizliyi, yol polisinin təhlükəsizliyi, bu sahədə çalışan ayrı-ayrı insanların müdafiəsi istiqamətində addımlar atılmalıdır. Şirkətlərin problemi ortaya çıxacaqdır. Bunu ayrıca qanunla tənzimləməliyik. Koronavirus prosesi başa çatandan sonra qanun öz qüvvəsini avtomatik itirəcəkdir.

Ölkə Prezidenti də təcili qanun kateqoriyasından olduğuna görə 24 saat ərzində imzalayaraq bu qanunu qəbul edə bilər. Bir həftə ərzində, məncə, bunu işləyib gündəmə gətirmək olar və vətəndaşların hüquqlarını da bu baxımdan həm tənzimləyib, həm də...

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Fazil müəllim. Sonuncu çıxış. Qənirə xanım Paşayeva.

Q.Paşayeva. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Əgər hamı çıxış etmək istəyirsə, bu siyahıdan təkid edənlər varsa, xahiş edirəm, əlinizi qaldırasınız, ya da kim istəmirsə, sadəcə, onda siyahıdan öz adınızı silin. Qənirə xanım, buyurun. 3 dəqiqə.

Q.Paşayeva. Sağ olun. Hörmətli Sahibə xanım, mən Sizə çox təşəkkür edirəm ki, ümummilli bir məsələ olan bu mövzu ilə bağlı insanlarımızı narahat edən suallar ətrafında müzakirələrin davam etməsinə imkan yaradırsınız. Mən dünən axşam Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının məlumatlarını və statistikasını təkrar oxudum, son vəziyyəti təhlil etdim. Ortaya bir mənzərə çıxır. Hər ölkə ilə bağlı ayrı-ayrı məlumatlar qeyd olunur və bir şey görünür. Hansı ölkələrdə dövlətin gördüyü tədbirlərlə yanaşı, vətəndaşlar o tədbirlərin həyata keçirilməsində fəaldırlar, o ölkələrdə koronavirus infeksiyasının, bu virusun geniş yayılmasının qarşısının alınmasında daha səmərəli addımlar atıla bilər. Yəni söhbət vətəndaşlarımızın qəbul olunan qaydalara əməl etməsindən gedir. Bu gün qanunvericiliyə dəyişikliklər, əlavələr edilir. Bu, vətəndaşlarımıza aiddir, onları, cəmiyyətimizi qorumaq üçündür. Bunun geniş şəkildə təbliğatına həddindən çox ciddi əsas var.

Panikaya əsas yoxdur və panika yayanlara qarşı tədbirlər daha da ciddiləşir və ciddiləşməlidir. Amma vətəndaşlarımız da, insanlarımız da dünyadakı bu ciddi təhlükə-

nin fərqində olmalıdırlar. Bizim məşhur rəssamımız Tahir Salahovun qızının, – o, Rusiyada karantindədir, İtaliyadan gəldiyinə görə, – karantindən yaydığı bir müraciət var, o, müraciətdə deyirdi ki, biz hamımız dövlətin irəli sürdüyü qaydalara, təkliflərə əməl etməliyik. Mən İtaliyada bunun şahidi oldum. Nə qədər ki, insanlar bunu ciddiyyə almadılar, bu ciddiyyə almamağın nəticəsində İtaliyada virus həddindən artıq geniş yayılmağa başladı. Çünki insanlar bu təhlükəni, xəbərdarlıqları, tədbirləri çox ciddiyyə almamağa başlamışdılar. Sonra daha böyük bir problemlə üzləşdilər. Ona görə maarifləndirməmizi ciddi şəkildə aparmalıyıq və Nazirlər Kabinetinin qərarları var. Operativ qərargahın qərarları var. Mətbuat və mediamıza çağırış etməliyik ki, mütəmadi olaraq nələr tələb olunur və özəlliklə Azərbaycan paytaxtdan ibarət deyil, mən regionlarımıza, rayonlarımıza, kəndlərimizə, oradakı qurumlarımıza çağırış edirəm ki, qəbul olunan qərarların, qaydaların həyata keçməsində çox fəal olmalıyıq. Əgər biz fəal ola bilsək, bu gün dünyada bu məsələdə ən yaxşı vəziyyətdə olan ölkələrdən biri olarıq.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Qənirə xanım. Hikmət Məmmədov.

H.Məmmədov. Hörmətli Sahibə xanım, hörmətli millət vəkilləri! Mən əvvəlcə parlament rəhbərliyinə və müvafiq komitə sədrlərinə təşəkkürümü bildirirəm ki, qanunvericilik səviyyəsində koronavirus təhdidlərinə qarşı mübarizə üçün dünyada ilk təşəbbüs edən parlamentlərdən biriyik və əminəm ki, qəbul etdiyimiz qanunlar, doğrudan da, bu təhlükənin azalmasına xidmət edəcəkdir. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının səhifəsində koronavirusun yayıldığı ölkələrin sayı ən son 162 göstərilir. Bu o deməkdir ki, mövcud 190–200-ə yaxın ölkənin 162-də virus yayılıbdir.

Amma, əlbəttə ki, yayılma miqyasına görə ölkələr kəskin fərqlənir. Çox sevindirici haldır ki, Azərbaycanda koronavirus təhdidi minimumdur. Bu da şübhəsiz ki, ölkəmizdə görülən tədbirlər nəticəsində mümkün olubdur.

Koronavirus pandemiyası ilə bərabər bizim ictimai leksikonumuza yeni bir termin də daxil oldu. Buna informasiya pandemiyası deyilir. Mən düşünürəm ki, informasiya pandemiyası koronavirus pandemiyası qədər təhlükəlidir. Ona görə istər sosial şəbəkələrdə, istərsə də İnternet resurslarında, şübhəsiz ki, informasiyaların yayılması ilə bağlı tədbirlər görülməlidir ki, ölkədə ictimai panikaya səbəb olmasın. Bunun üçün mən düşünürəm ki, Azərbaycanın müvafiq qurumları vaxtında lazımi tədbirləri gördülər. Bunun qarşısı əsas etibarlı ilə alınmışdır. Eyni zamanda, bu təhlükədən qorunmaq üçün tibbi vasitələrin möhtəkirliyi ilə məşğul olan ayrı-ayrı qruplar da ifşa olundu. Bunun üçün də mən düşünürəm, hüquq mühafizə orqanlarına da bir təşəkkür düşür, necə ki, səhiyyə işçilərinə biz təşəkkür etməliyik, təşəkkür edirik.

Məsələ ondadır ki, bundan sonrakı mərhələdə biz necə davranmalıyıq. Çünki virusun yayılma müddəti, inkubasiya dövrü, artıq burada hörmətli mütəxəssislərimizin qeyd etdiyi kimi, 14 gündən 21 günə qədər qaldırılır. Belə olan halda mütləq ictimai münasibətlərdə biz məsuliyyət məsələsini göz önünə gətirməliyik və vətəndaş məsuliyyəti məsələsini önə çəkməliyik. Azərbaycanda ümumi ictimai gigiyena səviyyəsi yüksəkdir və mən düşünürəm ki, məsələyə bir qədər pozitiv baxmaq lazımdır. Çünki Azərbaycan xalqı bu təhlükəyə qarşı özünü səfərbər etməyi bacardı. Biz hamımız sosial şəbəkələrdə varıq və mən izlədiyim qədər ayrı-ayrı ölkələrdə olan Azərbaycan vətəndaşları həmin ölkələrdə olan öz mülklərini və yaxud

icarədə yaşadıkları evləri ehtiyacı olan Azərbaycan vətəndaşlarına təklif edirlər ki, buyurun, özünüzü təcrid etmək üçün buradan istifadə edə bilərsiniz. Yaxud hər hansı bir imkan varsa, onu təqdim etməyi bacarır. Mən düşünürəm ki, bu da bizim milli mentalitədən irəli gələn və təqdir olunmalı bir hadisədir ki, Azərbaycan cəmiyyətdə bu istiqamətdə...

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Jalə Əliyeva.

J.Əliyeva. Təşəkkür edirəm. Xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri, həmkarlarım və media mənsuqları. Mən də elimizin, obamızın bu əziz günündə, ilaxır çərşənbə günündə öncəliklə hamınızı, seçicilərimizi təbrik edirəm. Novruzun bütün evlərə, ailələrə, vətənimizə xeyirli-uğurlu olmasını arzu edirəm.

Müzakirə etməkdə olduğumuz məsələyə gəlincə isə hazırda dünya gündəmini zəbt edən bu kimi xəstəliklər bəşər tarixində dəfələrlə olmuşdur və hətta daha təhlükəli epidemiyalar, pandemiyalar olmuşdur. Bu gün insanlarda təşviş və həyəcan yaradan bu xəstəliklə mübarizədə ölkəmizdə həyata keçirilən tədbirlər dünyanın başqa ölkələri ilə müqayisədə öz miqyasına və səmərəsinə görə daha üstündür.

Elə bu önləyici tədbirlərin nəticəsində Azərbaycan xəstəliklə mübarizə ölçülərinə və göstəricilərinə görə dünyanın digər ölkələri içərisində ön sıralara çıxıb bilmişdir və üstün bir mövqə nümayiş etdirməkdədir. Bu üstün mövqə problemin dövlət və vətəndaş birliyi ilə həllinə nail olmağın hədəflənməsidir. Burada artıq fərdi yanaşma yox, ümummillə vahid mövqə var. Bu da dövlətçiliyin və xalqın sağlamlığının qorunması uğrunda mübarizə mövqeyidir. Dövlət tərəfindən görülən sosial təcrid tədbirləri, əlbəttə ki, əhali tərəfindən birmənalı olaraq alqışlanmalı addım-

lardır və hər kəs bu mübarizəyə öz imkanları, öz bacarığı ilə kömək etməyi bacarmalıdır. Yəni belə deyək ki, cəmiyyətin hər bir üzvü kimliyindən, vəzifəsindən, baxışlarından asılı olmayaraq bu vuruşla mübarizədə birləşməyi bacarmalıdır.

Burada məndən əvvəlki həmkarlarım artıq qeyd etdilər, çox əhəmiyyətli, vacib məsələlərdən biri və birincisi mətbuatın, informasiyanın üzərinə düşür. Əlbəttə ki, panikaya, ajiotaja yol vermədən mətbuat öz sağlam maarifləndirmə işlərini aparmalı və davam etdirməlidir. Bu zaman xalqın, insanların mənəvi-psixoloji maraqları əsas götürülməlidir. Bir daha xüsusi olaraq vurğulamaq istəyirəm, şükürlər olsun ki, Azərbaycan dünyada bu epidemiyanın təsirinə hələlik ən az məruz qalan ölkələrdən biridir. Bu da heç bir şübhəsiz ki, biz az əvvəl də qeyd etdiyimiz kimi, alınan önleyici tədbirlər nəticəsində mümkün olmuşdur. Bu gün müzakirə etdiyimiz və qəbul edəcəyimiz qanun layihələri də həmin bu tədbirlərin tərkib hissəsi, ayrılmaz bir parçası kimi qeyd edilməlidir və bu, bir milli həmrəylik məsələsidir. Mən bütün xalqımızı bu əhəmiyyətli, ümummillə məsələdə bir yerdə olmağa dəvət edirəm və qanun layihəsinə səs verəcəyəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Mən bundan bir az öncə təklif etdim ki, kim təkid edirsə, qalsın, qalanları isə adlarını siyahıdan çıxarsınlar, ancaq siyahıda 15 nəfər var. Yəni də soruşuram, təkid edən varmı?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Var. Onda gəlin, belə danışaq, hamı danışacaq. Kim siyahıda varsa, hamıya söz veriləcək. Sadəcə, reqlamentə riayət edin, xahiş edirəm. Elman Nəsirov.

E.Nəsirov. Çox hörmətli Sədr, hörmətli millət vəkilləri, hörmətli media nümayəndələri. Bu gün biz olduqca əhə-

miyyətli 2 qanuna öz münasibətimizi bildiririk, İnzibati Xətalər Məcəlləsində və Cinayət Məcəlləsində dəyişikliklərlə əlaqədar mövqeyimizi ifadə edirik. O məsələlərlə bağlı mövqe bildiririk ki, bu gün bütün dünyanı özünə hədəf almış bir bəla ilə – koronavirus infeksiyası ilə bağlıdır. Bu gün tam məsuliyyətlə demək olar ki, 2001-ci ilin 11 sentyabr hadisələrindən üzü bəri 19 il ərzində dünyaya üçün 1 nömrəli təhlükə mənbəyi beynəlxalq terrorizm hesab olunurdusa, artıq 3 aydır ki, bütün dünya üçün 1 nömrəli təhlükə məhz koronavirus pandemiyası ilə bağlıdır.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının dünənki məlumatına görə, artıq dünyada yoluxanların sayı 170 minə gəlib çatıb, 6500-dən çox ölüm faktı qeydə alınıb, amma sevin-dirici hal da odur ki, 77 min nəfər artıq sağalıbdır. Sözün əsl mənasında, bu gün dünya koronavirusla müharibə vəziyyətindədir. Düşmən çox təhlükəlidir, gözə görünmür, hücumdadır və biz də yəqin ki, yalnız koordinasiya olunmuş vəziyyətdə və hər bir insan özü üçün karantin vəziyyəti yaratmaqla bu bəlaya qalib gələ bilərik. Vaxtın azlığını nəzərə alıb, bu istiqamətdə bir neçə konkret təklifimi irəli sürmək istəyirəm.

Heç şübhəsiz ki, informasiya təhlükəsizliyi məsələləri, koronavirusla mübarizə ilə bağlı informasiyaların yayılması məsələləri bu gün olduqca aktualdır. Bu tribunadan istifadə edib üzümü tuturam mobil telefon operatorlarına, – Azercell-dir, Bakcell-dir və digər mobil operatorlarıdır, – üzümü tutub deyirəm ki, onlar bax, bu günlərdə, doğrudan da, operativ olsunlar. Gün ərzində milyonlarla insan telefondan istifadə edir, telefonda zənglər edir. Elə insan yoxdur ki, onun telefonu olmasın. Yəni, ilk 10–15 saniyə ərzində telefona koronavirusla mübarizə ilə bağlı

müəyyən ifadələr, məlumatlar daxil olsun. Hər zəngdə birbaşa zəng gedib ünvana çatmasın, 10–15 saniyə ərzində lazımı informasiya mobil telefonlarda öz əksini tapsın.

Eyni zamanda, hesab edirəm ki, tibbi ləvazimatların, dərman preparatlarının ölkəmizə daxil edilməsində vergi və gömrük güzəştləri tətbiq edilsin. Hesab edirəm ki, bu gün buna çox böyük ehtiyac var. Xüsusilə də koronavirus infeksiyası ilə bağlı müəyyən feyk xəbərlərin yayılması ilə də bağlı məsələlərə də olduqca ciddi reaksiya olmalı və bu məsələlər...

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Hörmətli həmkarlar, mən nəzərinizə çatdırmaq istəyirəm, xatırladım ki, gündəliyi-mizdəki məsələ koronavirus deyil, məhz qanuna dəyişiklikdir. Xahiş edirəm, nəzərə alın. Vahid müəllimin sualı var. Buyurun.

V.Əhmədov. Sualım deyəndə ki, Sahibə xanım, söz verdiyinizə görə çox sağ olun. Məsələ ondadır ki, komitələrin iclasında millət vəkilləri bu barədə kifayət qədər danışıqlar. Dövri mətbuatı da hamımız izləyirik. Səhiyyə komitəsinin sədri hörmətli Əhliman müəllim bu barədə geniş məlumat verdi. Hər bir millət vəkili bunu anlayır və başa düşür. Mən təklif edirəm ki, çıxışlar kəsilsin və xahiş edirəm, təklifimi səsə qoyun. Sağ olun.

Sədrlik edən. Səsə qoyaq təklifi. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.09 dəq.)
Lehinə	106
Əleyhinə	3
Bitərəf	3
Səs vermədi	0
İştirak edir	112
Nəticə: Qəbul edildi	

Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli deputatlar, düşünürəm ki, biz bu məsələləri yetərincə müzakirə etdik. Xahiş edirəm, gündəliyin 1-ci məsələsinə, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsinə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.10 dəq.)
Lehinə	112
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	112
Nəticə: Qəbul edildi	

Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli deputatlar, xahiş edirəm, gündəliyin 2-ci məsələsinə – Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsinə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.11 dəq.)
Lehinə	110
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	111
Nəticə: Qəbul edildi	

Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin 3-cü məsələsinə keçirik. “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayanandırılması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanu-

nunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi. Məsələ barəsində İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişili məruzə edir. Tahir müəllim, buyurun.

T.Mirkişili, *Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri*.

Çox sağ olun. Hörmətli Sədr, qanun layihəsini təqdim etməzdən öncə qısa olaraq bir məsələ haqqında fikrimi bildirmək istərdim. Məsələnin əsas məğzi ondan ibarətdir ki, bu gün görülən geniş miqyaslı tədbirlər, təbii, vətəndaşın dövlət tərəfindən qorunması üçün ən üst səviyyədə görülən tədbirlərdir və dünyada ən müasir texnologiyalar tətbiq olunur. Bütün bunlarla yanaşı, görülən tədbirlərin təbii olaraq, bütün dünyada olduğu kimi, sahibkarlıq subyektlərinin bəzi hissələrinə təsirsiz ötürməyəcəyi indidən bəllidir. Xüsusilə bir çox hallarda nəqliyyat, turizm, hotelçilik, restoran müəssisələri üçün tətbiq olunan məhdudiyətlər əgər uzunmüddətli olarsa, həmin müəssisələrin gəlirlərinə təsir göstərə, yaxud onlar fəaliyyətində müəyyən problemlərlə üzləşə bilər. Bu gün bizim komitənin ilk iclasında bizə sahibkarlar tərəfindən edilmiş çağırışlar, müraciətlər əsasında bu məsələ müzakirə olundu. Biz düşünürük ki, müəyyən təhlillərin aparılmasına ehtiyac var. Bu təhlillər nəticəsində əgər, həqiqətən də, meydana çıxarsa ki, bu sahədə sahibkarlara ciddi təsirlər olacaq, onda düşünürəm, bu təhlillərin nəticəsində komitə yeni ideyalarla, çağırışlarla çıxış edə bilər. Xatırladım ki, Azərbaycanda sahibkarlıq fəaliyyətinin dəstəklənməsi dövlət siyasətidir, sahibkarlar daim möhtərəm cənab Prezidentin diqqətində olublar. Biz düşünürük ki, eyni zamanda, sahibkarların bu tədbirlərdən minimum itkilərlə çıxması üçün dövlətlə yanaşı, sa-

hibkarların da bir-birinə güzəşt etməsi indidən tövsiyə olunur. Çünki bir çox hallarda icarə, yaxud digər öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üzrə sahibkarlar arasında münasibətlər də mövcuddur.

Qanunla bağlı xatırladım ki, “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Qanuna uyğun olaraq Azərbaycanda sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamalar 2021-ci il yanvarın 1-nə qədər dayandırılmışdır. Amma qanunda müəyyən istisnalar var. Bu istisnalar xüsusən dövlət təhlükəsizliyinə və iqtisadi maraqlarına mühüm təhlükə yaradan hallarda dövlət orqanlarına bu müəssisələrdə yoxlama aparmağa icazə verir. Ona görə təqdim olunmuş qanuna əsasən həmin istisnaya özəl tibb fəaliyyəti subyektlərində aparılan yoxlamalar da əlavə olunur. Çünki bununla da müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən özəl tibb fəaliyyətinin subyektlərində yoxlamaların aparılmasına hüquqi əsaslar yaranır. Xatırladım ki, qanun layihəsi özəl tibb fəaliyyəti subyektləri tərəfindən səhiyyə qanunvericiliyinə əməl olunmasına, nəzarətin genişləndirilməsinə, onların fəaliyyətinin səmərəliliyinin yüksəldilməsinə xidmət edir. Bununla da özəl tibb fəaliyyəti subyektini tərəfindən əhəlinin sağlamlığının daha keyfiyyətli qorunmasına nail olunacaqdır. Mən həmkarlarımı bu qanun layihəsinə səs verməyə çağırıram. Diqqətinizə görə minnətdaram.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Tahir müəllim. Çıxış etmək istəyənlər var. Əli Məsimli, buyurun.

Ə.Məsimli. Çox sağ olun, hörmətli Sədr. Sahibkarlıq sahəsində yoxlamaların dayandırılması məsələsini həmişə təkidlə qaldıran bir adam kimi, yenə də hesab edirəm ki, sahibkarlıq sahəsində yoxlamaların dayandırılması bu sahədə hamıya məlum olan sui-istifadə hallarının,

sahibkarların əllərində olan vəsaitlərin əlindən alınmasının bir mexanizmini aradan qaldırdı və yoxlamalar min dəfə azaldıldı. Min dəfə azaldılması ilə sahibkarlar əllərində qalan vəsait hesabına öz istehsallarını inkişaf etdirirlər, hansı sahədə çalışırlarsa, orada əlavə avadanlıq və sair almaq üçün vəsait olur. Bu nöqtəyi-nəzərdən sahibkarlıq sahəsində yoxlamaların qarşısının alınması istiqamətində atılan addımın qanun mexanizmi vasitəsi ilə tətbiqinin tərəfdarı olduğumuzu qeyd edirəm, amma eyni zamanda, onu da qeyd etməliyəm ki, elə sahələr var, istisnalar olsun. Ona görə də məsələn, vergi, digər sahələrdə istisnalar var. Koronavirusun təsirinin bütün dünyada özünü göstərdiyi indiki çətin vəziyyətdə qanunvericiliyə edilən dəyişikliklərin içərisində özəl tibb fəaliyyəti subyektlərində aparılan yoxlamaların da istisna kimi olması qoyulur. Biz bunu alqışlayırıq, hesab edirik, vacibdir. Bizə daxil olan bir sıra informasiyaları da bura qoşmaq olar ki, bir sıra özəl tibb müəssisələrində müdafiə maskaları və sair məsələlərə xeyli dərəcədə etinasızlıq göstərilir. İşçilərin də onu rəhbərliyə deməyə cürətləri çatmır. Ona görə də hesab edirəm ki, qanuna bu səpkidə belə bir maddənin salınması çox vacibdir.

Eyni zamanda, onu da qeyd etmək istəyirəm ki, elə məsələlər var, ona kompleks yanaşılması çox vacibdir. Kompleks yanaşanda, biz indi cərimələri tətbiq etdik, cərimələrlə yanaşı, stimulları da tətbiq etsək, onun təsiri daha güclü olacaq. Bu baxımdan, hesab edirəm, məhdudiyətlər nəticəsində elə məqamlar yaranacaq ki, insanların fəaliyyətində məhdudiyət olmaqla onların gəlirlərinə də xeyli dərəcədə təsir göstərəcək. Bu nöqtəyi-nəzərdən sahibkarların düşdüyü ağır vəziyyətdən çıxması üçün vaxt kəsiyi o qədər də çox deyil. Məsələn, müqavilə

öhdəliklərinin yerinə yetirilməsində hansısa problemlər yaranacaqsa, qısa zaman kəsiyində ona güzəştlərin edilməsini vacib hesab edirəm. Sonra qanunvericilikdə müəyyən dərəcədə aid deyilsə də, amma fors-majorun da bu məqamlara aid edilməsini vacib hesab edirəm. Eləcə də stimullaşdırıcı tədbirlər kimi, hesab edirəm ki, vergi tətillərinin qısa müddətdə, – o qədər də çox vaxt deyil, – tətbiq edilməsi çox vacibdir. Öhdəlikləri müəyyən vaxtda təxirə salmaq olar ki, bu da bilavasitə həmin insanların ağır vəziyyətdən çıxmasına çox mühüm təsir göstərəcək. Eyni zamanda, sahibkarlara dəyən ziyanın minimuma endirilməsi...

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Naqif Həməzəyev.

N.Həməzəyev. Hörmətli Sədr, söz verdiyiniz üçün çox sağ olun. Mən çox qısa danışacağam. Bildiyiniz kimi, qəbul olunmuş bu qadağalar nəticəsində bizim vətəndaşlarımız və sahibkarlarımız bir çox məsələləri təbii ki, dayandırdılar. Xüsusilə toy mərasimləri dayandırıldı. Çox təəssüflər olsun ki, bizim vətəndaşlarımızın böyük əksəriyyəti kredit götürüblər, onlar cehiz almaq, yaxud toy mərasimləri təşkil etmək üçün banklara borcludurlar. Ancaq 2 ay ərzində – mart və aprel ayında onlar təbii ki, toy məqasimini keçirməyəcəklər və onlar bu kreditləri də ödəməkdə çətinlik çəkəcəklər.

Mən hörmətli Sədr, Sizdən çox xahiş edirəm, mümkünə, banklara və ya Mərkəzi Banka müraciət edək ki, ən azı bu 2 ay müddətində həmin vətəndaşlara gecikmələrə görə cərimələr tətbiq olunmasın, onlar əziyyət çəkməsinlər.

Həmçinin bizim günəməzd çalışan vətəndaşlarımız var ki, onlar da bu cür problemlə qarşılaşırlar. İnanıram ki, bu jest olunarsa, bizim vətəndaşlarımızı çox sevindirmiş

olarıq. Onlar da artıq 2 ay ərzində bu problemi özlərinə dərd etməzlər.

Həmçinin biz hər kəsi dəvət etmişik, evlərində otursunlar, karantin vəziyyətində olsunlar, ancaq bizim vətəndaşların qarşılaşdığı ən ciddi problemlərdən biri internetin keyfiyyəti və sürəti ilə əlaqədardır. Xahiş edirəm, bu müddət ərzində provayderlərimiz bizim vətəndaşlara güzəşt tətbiq etsinlər, interneti qətiyyən dayandırmasınlar, kəsməsinlər və bu 2 ayı, xüsusilə gücləndirilmiş iş rejimində başa vursunlar. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. İlham Məmmədov.

İ.Məmmədov. Çox sağ olun. Hörmətli Sədr, hörmətli millət vəkilləri! Hesab edirəm ki, bizim bu gün apardığımız müzakirələr bəşəriyyətə qarşı yönəlmiş ümumi bir bəlaya qarşı mübarizə tədbirləri çərçivəsindədir. Eyni zamanda, sahibkarlıq sahəsində yoxlamaların dayandırılmasını və istisna olaraq özəl tibb fəaliyyətinin də bura əlavə olunmasını mən də alqışlayıram. Təqdirəlayiq bir haldır və bu, əsaslandırılaraq göstərildi ki, nəyə görədir. Ancaq mənim bir təklifim var.

Bu gün, doğrudan da, dünyanı, bəşəriyyəti bürümüş, ümumi evimiz olan Yer kürəsinə qarşı yönəlmiş bu bəla ilə müharibədə hamı səfərbər olubdur. Bu səfərbərliyin əsas fəlsəfəsi profilaktik, qabaqlayıcı tədbirlərin görülməsidir və bunun hamısının əsasında, təbii ki, sanitar-epidemioloji vəziyyətə nəzarətin gücləndirilməsi dayanır. Hesab edirəm ki, yoxlama deyəndə bəzən belə hallar başa düşülür, yəni belə bir stereotiplər ki, biz bunun neqativ tərəflərini nəzərə alırıq. Ancaq, doğrudan da, nəinki özəl tibb müəssisələri, bütün idarə, müəssisə və təşkilatlarda nəzarət gücləndirilməlidir.

“Sanitariya-epidemioloji salamatlıq haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu var. Bu Qanuna görə əhəlinin sanitariya-epidemioloji salamatlığı ictimai sağlamlığın və insanların yaşayış mühitinin elə bir halıdır ki, insanın həyat fəaliyyəti üçün əlverişli şərait vardır. Doğrudan da, bu əlverişli şəraitin yaradılması üçün hesab edirəm ki, sanitar-epidemioloji nəzarət elə o istisnalar sırasına daxil edilərək mülkiyyət formasından asılı olmayaraq mütəmadi yoxlamalar siyahısına əlavə olunsun. İstər ictimai, kütləvi toplantı yerlərində, istər idarə, müəssisə, təşkilatlarda, istərsə də mərasim evlərində, şadlıq evlərində sanitar-epidemioloji normalara hər bir halda nəzarət olmalıdır.

Bax, biz şadlıq evlərinə gedirik. Orada yüksək musiqi səsi eşidirik, bunun özü də sanitariya normaları ilə tənzimlənir. Səsin öz tezliyi var, herslə ölçülür, əgər biz onu kiloqrama çevirsək, inanın ki, toy-mərasim zallarında insanların başlarına sanki ağır bir çəkilə zərbələr endiririk. Bunun özü də sanitariya normaları içərisində tənzimlənən haldır. Ona görə təklif edirəm ki, istisnalar sırasına müstəsna olaraq sanitar-epidemioloji vəziyyət yoxlamaları daxil edilsin və ümumiyyətlə, mütəmadi olaraq bu yoxlamalar keçirilsin.

Bilirsiniz, “Sanitariya-epidemioloji salamatlıq haqqında” Qanunun həyata...

Sədrlik edən. Sağ olun. Razi Nurullayev.

R.Nurullayev. Hörmətli Sədr, hörmətli millət vəkilləri! Müzakirə olunan bu dəyişikliyi yüksək qiymətləndirir və hesab edirəm ki, bu dəyişiklik vacibdir. Ümumiyyətlə, Azərbaycanda tibbə aid sahələrin inkişafına ehtiyac var. Bu sahədə dövlət qayğısına və dövlətin daha ciddi stimullaşdırmasına ehtiyac yaranıb. Elə bu ehtiyacdən irəli

gələrək, bir məsələyə toxunmaq istəyirəm.

Mən dünən seçildiyim İmişli rayonunda seçicilərlə görüşdə öyrəndim ki, İmişli rayonunda 400-ə yaxın tibb işçiləri heyətinə ehtiyac var. Azərbaycanda tibbi heyətdə çatışmamazlıq var və bu sahədə yeni kadrların hazırlanmasına, xüsusilə tibb bacılarının və kiçik tibb heyətinin hazırlanmasına ehtiyac var. Bu ehtiyacdən çıxış edərək demək istəyirəm ki, elə İmişli rayonunda və bir neçə rayonda tibb məktəbinin yaradılmasına ehtiyac var. Bu ehtiyacı nəzərə alaraq, Azərbaycan Tibb Universitetinin Azərbaycanın rayon və şəhərlərinin birində filialının açılmasına çox ciddi ehtiyac yaranıb. Biz hazırda belə bir vəziyyətlə rastlaşmışıq ki, doğrudan da, gələcəkdə tibbi məsələlərə daha çox ehtiyac yaranacaq.

Digər bir məsələ qəbul edilən qanunların icrası ilə bağlıdır. Mən hələ birinci dəfədir bu parlamentdə çıxış edirəm, ilk dəfədir deputat seçilirəm, amma mən burada qəbul olunan qərarların icrası ilə bağlı narahatlığımı hər zaman mediada da bildirmişəm. Bu gün də bildirmək istəyirəm. Təbii ki, bu gün mövcud qanunvericiliyə təklif edilən dəyişikliklər qəbul edilir. Bu, onların keyfiyyətə yeniləşdirilməsidir. Cənab Prezident də burada çıxışında demişdi ki, yeni qanunlar qəbul oluna bilər, amma mövcud qanunvericilikdə boşluqlar var və bu boşluqların təkmilləşdirilməsi, keyfiyyətə yeni bir mərhələyə daşınması vacibdir. Onun üçün də biz qəbul etdiyimiz qanunların icra vəziyyəti haqqında ciddi düşünməliyik.

Elə mən demək istəyirəm ki, bir neçə il bundan qabaq bütün məmullatlarının istifadəsi ilə bağlı qanun qəbul olundu, amma o, heç 30 faiz yerinə yetirilmir. Bu baxımdan, mən bizim qəbul etdiyimiz qanunların icra mexanizmləri ilə bağlı, parlamentin daha nələr edə

biləcəyi ilə bağlı düşünməsinə və addımlar atmasını təklif edərdim. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Nigar Arpadarai.

N.Arpadarai. Çox sağ olun. Xanım Sədr, əziz həmkarlar, təşəkkür edirəm. Çox qısa olaraq həmkarım Naqif bəyin söylədiyi mövzuya qayıtmaq istəyirəm. Əslində biz “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Qanunu müzakirə edirik. Amma indi bu dəqiqə bizim çox ciddi bir problemimiz, ümumiyyətlə, sahibkarların üzləşdiyi problemdir. Yəni bizim turizm xidməti sahəsini təmsil edən sahibkarlar indi ciddi problemlə üzləşirlər. Ona görə biz hansı isə formada onların vəziyyətinin yaxşılaşdırılması, ola bilsin, vergilərin azaldılması, hansı isə güzəştlərin tətbiq olunması ilə bağlı məsələni də qaldırmalıyıq. Ona görə, əziz həmkarlar, vaxtınızı almaq istəmirəm, amma yenə də, məncə, bunu düşünmək lazımdır ki, bu vəziyyətdə sahibkarlarımızı biz necə dəstəkləməliyik? Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Çıxışlar başa çatdı. Hörmətli deputatlar, xahiş edirəm, gündəliyin üçüncü məsələsinə – “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsinə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.26 dəq.)
Lehinə	114
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	114
Nəticə: Qəbul edildi	

Qəbul edildi, çox sağ olun.

Hörmətli həmkarlar, bizim növbəti məsələmiz “İnformasiya, informasiyalaşdırma və informasiyanın mühafizəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Məsələ haqqında İnsan hüquqları komitəsinin sədri Zahid Oruc məruzə edir. Zahid müəllim, buyurun.

Z.Oruc. Təşəkkür edirəm, hörmətli Sədr. Bizim həmkarlarımız əvvəlki 3 layihənin müzakirəsi zamanı informasiya ilə bağlı narahatlıqlarını bölüşürdülər. Bu da başa düşüləndir. Çünki bu gün dünyada, həqiqətən də, informasiyanın belə sürətli yayılması özlüyündə xeyli problemlər doğurur. Mən belə bir tarixi faktı demək istəyirəm. 1965-ci ildə Amerika Birləşmiş Ştatlarında ölkə rəhbərliyinə qarşı baş verən hər hansı hadisə ölkə boyunca 12 günə yayıla bilirdi. İndi həmin ölkənin rəhbərinin kiçik bir tiviti anındaca dünyanın ən ucqar yerinə çatır və bu da özlüyündə nəticələr doğurur.

Azərbaycanın informasiya məkanının qorunması çağırışları hər zaman olub, xüsusilə də bu dövrdə aktuallığını artırır. Dünən Baş Prokurorluğun bu məsələni nəzərə alan narahatlığı geniş bir məlumat kimi yayılıbdır və burada əhalini ən çox təşvişə salan məqam dövlət, hakimiyyət orqanları əleyhinə, xüsusilə də xəstəxanalar, karantin yerləri və sair ilə bağlı gözdənsalıcı materialların artması ilə əlaqədardır. Mən ona görə layihəyə keçməmişdən qabaq qısaca onu vurğulamaq istəyirəm ki, yalan məlumat, dünən hörmətli Ramin müəllim Bayramlının qeyd etdiyi kimi, resurs tükədir. Yəni bu o deməkdir ki, o adam söyləyir, bizim günümüzün böyük bir hissəsi, vaxtımız, enerjimiz, vəsaitimiz hansı isə məlumatların təkzibi ilə bağlı olur.

İkincisi, dezinformasiya ilə mübarizə, əslində, virusla mübarizənin tərkib hissəsinə çevrilibdir. Dünyanın özündə bu cür informasiya selinə qarşı müxtəlif süzgəclər tətbiq olunur. Amma indi bu, həmin ölkələrin informasiya-kommunikasiya sistemlərinin nə qədər yüksək səviyyədə olmasından asılıdır. Bu, əlbəttə, milli təhlükəsizliyin tərkib hissəsi olan bir məsələdir və düşünürəm ki, qətiyyətlə azad mediaya qarşı addım deyil. Buna görə informasiya aləmində mövcud olan bu təhlükələri ifadə edən yeni terminlər meydana çıxıb. Bu informasiya viruslarını lakonik infodemia deyilən bir terminlə ümumiləşdiriblər. Bu, artıq müxtəlif ölkələrin qanunvericilik aktlarında da öz əksini tapmaqdadır. Yalan məlumatın vurduğu ziyanların dairəsi barədə layihədə söyləyəcəyəm, amma bu, eyni zamanda, xüsusi olaraq da bu problemin aradan qaldırılması yönündə dünyada atılan addımların özünü belə əngəlləyir. Ona görə də hətta kriminalaşdırma yönündə addımlar var. Sadəcə, inzibati cəzalar deyil, eyni zamanda, bunun kriminalaşdırılması ilə bağlı tədbirlər mövcuddur.

Konkret layihəyə gələndə, bizim “İnformasiya, informasiyalaşdırma, informasiyanın mühafizəsi haqqında” Qanuna dəyişikliklər təklif olunur. Birinci növbədə, “informasiya ehtiyatı” anlayışından sonra “informasiya-telekommunikasiya şəbəkəsi” termini də əlavə edilir. Başa düşmək çətin deyil ki, burada sosial şəbəkələr və YouTube kanalları nəzərdə tutulur. Eyni zamanda, konkret olaraq, əsasən 13.2.3.101-ci maddəyə dəyişiklik təklif olunur. “İnsanların həyat və sağlamlığına zərər vurulmasına, əhəmiyyətli əmlak ziyanının törədilməsinə, ictimai təhlükəsizliyin kütləvi şəkildə pozulmasına, həyat təminatı obyektlərinin, maliyyə, nəqliyyat, rabitə, sənaye, ener-

getika, sosial infrastruktur obyektlərinin fəaliyyətinin pozulmasına və ya başqa ictimai təhlükəli nəticələrin baş verməsinə təhdid yaradan yalan məlumatlar”.

Yerdə qalan məsələlər üzərində, – bir qədər texniki xarakter daşıyır, – dayanmaq istəmirəm. Ümumən götürəndə, hazırkı dövrdə bu çox vacib dəyişikliklərdir. Elə hesab edirəm ki, həmkarlarımız buna dəstək verəcəklər.

Sonda yekun olaraq dünən komitələrin birgə iclasında söylədiyim məsələni bir daha burada xatırlatmaq istəyirəm. Parlamentin on illərlə plenar iclas salonunda olan bir insan kimi, bu qədər sükut, bir qədər daha, necə deyərlər, siyasi immunitetin elə bilin bir qədər aşağı düşmüş iclaslarına qarşı olan bir mövqeni tarixdən söyləmək istəyirəm. 1590-cı illərdə Britaniyada da epidemiya kütləvi yayılmışdı. Mən onu söylədim ki, bildiyimiz ədəbiyyatın o böyük siması olan Şekspir təklif etməyə məcbur olmuşdu ki, teatrlar açılınsın, çünki insanların üzünü güldürmək lazımdır. Burada deyilir ki, turizm də sınağa çəkilir, səhiyyə də, təhsil də, iqtisadiyyat da. Amma ən çox sınağa çəkilən inamdır, inam. İnam hissimizi qaytarıb yerinə bağlaya bilsək, onu daha möhkəm qura bilsək, məncə, bu problemlərə müqavimət göstərmək mümkün olacaq. Sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Müzakirələrə keçək. Qənirə xanım, buyurun.

Q.Paşayeva. Çox sağ olun, hörmətli Sədr! İlk öncə onu söyləmək istəyirəm ki, mən jurnalist kökənli bir millət vəkili olaraq bu dəyişiklikləri dəstəkləyirəm və bu sahədə bir çox çağırışlarım var. Mənim həkim-kardioloq dostlarımdan biri bir gün mənə zəng etdi, dedi ki, Qənirə, mən bilmirəm, bu koronavirusun əhatə dairəsi nə qədər olacaq,

amma bu dezinformasiyaların, bu yayılan məlumatların yayılmasının qarşısı alınmazsa, bunların insanlara vurduğu zərər koronavirusun vurduğu zərərdən heç də az olmayacaq. Bu dezinformasiyalara, yalan məlumatlara, panika, ajiotaj yaradan məlumatlara qarşı ciddi mübarizə aparmaq lazımdır. Bu gün mən o media orqanlarımıza çox təşəkkür edirəm ki, – bu məsuliyyətin fərqində olan media qurumlarımızın sayı çoxdur, – onlar ancaq operativ qərargahın, TƏBİB-in məlumatlarının, yəni daha çox rəsmi məlumatların yayılması ilə məşğuldur. Amma bir çox qurumlardan da xahiş etmək istəyirəm. Bu gün o gün deyil, reyting günü deyil. Reyting xatirinə hansı isə başlıqlarla, doğrusu olmayan məlumatları qoyaq, daha çox izləyici bizi izləsin günü deyil. Biz hamımız düşünməliyik, bizim hamımızın ailəmizdə yaşlısı var, xəstəsi var, onlar bu məlumatları oxuyurlar, ilk öncə o başlıqları görürlər. Ona görə mən bu məsələdə bütün yerli media qurumlarımızdan, sosial media istifadəçilərindən xahiş etmək istəyirəm.

İkincisi, Zahid müəllim, vacib bir məsələ var. Biz bu qanunla Azərbaycan daxilində mübarizəni həyata keçirəcəyik. Amma bu problemin kökündə başqa bir məsələ var. Bu məlumatların bir çoxunun yayılma qaynağı Azərbaycanın hüdudlarından kənardadır. Bəzilərinin qəsdən yalanla ajiotaj yaratmaq məqsədləri var. Yəqin ki, xatırlayırsınız, dünən TƏBİB-in rəhbəri yaxşı dedi ki, biz resurslarımızın bir hissəsini də başqa işlərə sərf etməliyik, amma yalanlara, dezinformasiyalara cavab vermək zorundayıq. Amma təkcə onlar deyil, biz də.

Bir məlumat yayıldı ki, bir rayona çoxlu sayda ambulans gedib. Bəlkə mən iki saat o rayondan olan adamların zənglərini qəbul elədim ki, Siz daha məlumatlı

olarsınız, mənim ailəm, yaxınlarım o rayondadır, nə baş verir o rayonda? Ona görə mən xahiş edirəm, necə ki, bu gün operativ qərargah var, dövlətin gördüyü işlər, nələr olunmalıdır, bunlar haqqında məlumat verilir. Bizim hansı qurumun tərkibində deyə bilmərəm, amma belə bir qərargaha da ehtiyacımız var. Ya...

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Qənirə xanım.

Q.Paşayeva. Bir qərargaha ehtiyacımız var ki, sosial media, sosial şəbəkələr izlənilsin və zamanında reaksiya verilsin. Çünki bəzən 4 saat, 5 saat yalan, dezinformasiya məlumat yayılır. Bəzi insanlar da heç bilmədən, məqsədləri də yoxdur, amma inanır, götürür o məlumatı paylaşır və bu, geniş şəkildə ölkə daxilində yayılmağa başlayır. Ona görə mən düşünürəm, sosial şəbəkələrdə, sosial mediada bu məlumatları nəzarətdə saxlayacaq bir operativ quruma da ehtiyac var ki, onlar davamlı olaraq nəzarətdə saxlasın. Belə hal olan kimi təcili şəkildə elə sosial şəbəkələrdə mətbuatın, medianın gücü ilə məlumat versin ki, bu məlumatı yayanlar qəsdən yayır, inanmayın, bu məlumatlar doğru deyil. Buna da, mənə elə gəlir ki, qanunvericilikdə görülən işlərlə bərabər çox ehtiyac var. Çünki bu gün informasiya təhlükəsizliyi sahəsində işlərin artmasına digər tədbirlər qədər çox ehtiyac var və mən müvafiq qurumları bu məsələyə çox ciddi dəstək verməyə çağırıram. Çünki nə qədər insanın bundan panika keçirdiyinin şahidi oluruq. Bunun qarşısını almaq üçün...

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Qənirə xanım, xahiş edirəm, gələn dəfə rəqlamentə riayət edin, mən də pis vəziyyətdə qalırım. Sabir Rüstəmxanlı.

S.Rüstəmxanlı. Hörmətli sədarət, hörmətli məclis, mən də çıxışımdan istifadə edib, hamını bahar bayramı

münasibəti ilə, axırınıcı çərşənbə münasibəti ilə təbrik eləmək istəyirəm, çünki xoş əhvali-ruhiyyə də, əslində, bütün xəstəliklərə qarşı ən etibarlı dərmanlardan, inanc-lardan biridir. Hamımıza xoş ovqat arzulayıram. Bu qanun bundan öncə qəbul olunan qanunlar kimi son dərəcə əhəmiyyətlidir və bunun qəbuluna səs verəcəyik. Amma mən bir cümləni oxumaq istəyirəm, mənim qeydim, əslində, xırdadır, daha doğrusu, dil məsələsidir. Dili başa düşməmək, hiss eləməmək bu qanunu tam tərsinə çevirib. Daha doğrusu, qərarı tərsinə çevirib.

Oxuyuram: “İnsanların həyat və sağlamlığına zərər vurulmasına, əhəmiyyətli əmlak ziyanının törədilməsinə, ictimai təhlükəsizliyin kütləvi şəkildə pozulmasına, həyat təminatı obyektlərinin, maliyyə, nəqliyyat, rabitə, sənaye, energetika və sosial infrastruktur obyektlərinin fəaliyyəti-nin pozulmasına və ya başqa ictimai təhlükəli nəticələrin baş verməsinə təhdid yaradan yalan məlumatlar”.

Əgər bu yalan məlumatlar deyilən neqativ şeylərə təhdid yaradırsa, bu, artıq əladır, bunu alqışlamaq lazımdır. Ona görə də burada təhdid deyil. Ya “insanların həyat və sağlamlığına təhdid yaradan” olmalıdır, ya da “bu pozulmalara şərait yaradan yalan məlumatlar”. “Təhdid” sözü tam bu deyilən proseslərə qarşıdır. Ona görə bu cümlə dəyişdirilməlidir, bu şəkildə qəbul eləmək olmaz. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Bəhruz Məhərrəmov.

B.Məhərrəmov. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli sədr müavinləri, hörmətli həmkarlarım. Bugünkü layihə, “İnformasiya, informasiyalaşdırma, informasiyanın mühafizəsi haqqında” Qanunda dəyişikliklə bağlı bu addımlar, təbii ki, ümumbəşəri bir bəlaya qarşı mübarizə çərçivəsində qəbul edilir. Mən informasiya hüququ sahəsində

mütəxəssis, hüquqşünas alim kimi birmənalı olaraq öz adımdan təminat verə bilərəm ki, burada bu məhdudlaşdırmaların heç biri insan hüquq və azadlıqlarının təmininə qarşı yönəlməyib, əksinə, bu normalar daha müsbət xarakterlidir. Bu, öz yerində və digər həmkarlarımı da bu məsələyə səs verməyə çağırıram.

Lakin məhdudlaşdırmalarla bağlı mən son tədbirlər çərçivəsində bir məqamı xüsusi qeyd edirəm. Bütün bu məhdudlaşdırmalar, bu tədbirlər bütün ölkə ərazisində bərabər təsir göstərmir. Mən özüm 3 kəndi istisna etməklə, Biləsuvarı təmsil edirəm. Bilirsiniz ki, İranla sərhədlər bağlanıb, vətəndaşların gediş-gəlişi mümkün deyil və bu da çox normal və təqdirəlayiq addımdır. Lakin həmin sərhədyanı ərazilərdə yaşayan insanlar gündəlik tələbat mallarını, ərzaq məhsullarının böyük əksəriyyətini ucuz olduğu üçün həmin ərazidən, qonşu dövlətdən alırdılar. Təbii ki, gömrükdə də onlara müəyyən qədər icazə verilirdi. Bu, alver üçün yox, gündəlik dolanışq üçün idi. Mən təklif edirəm ki, təbii, bu məhdudlaşdırmalar qanunidir və bütün əhali bunu dəstəkləyir, sadəcə bu məhdudlaşdırmadan bir daha deyirəm, Bakıda, ya Qubada Biləsuvar qədər çətinlik çəkmirlər, bunlar insanların həyatına Biləsuvardakı, eləcə də digər sərhədyanı rayonlarımızdakı qədər təsir eləməyib, bu baxımdan, təklif edirəm ki, ərzaq məhsullarına, digər gündəlik tələbat məhsullarına vergi güzəştləri tətbiq edilməsi və ya digər kompensasiyaedici addımların atılması hökumətdən xahiş olunsun. Sizdən də xahiş edirəm ki, siz də müvafiq şəkildə bu təklifi dəstəkləyəsiniz. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Hikmət Məmmədov.

H.Məmmədov. Hörmətli Sədr, hörmətli millət vəkiləri. Doğrudan da, harada ictimai münasibətlər varsa,

onların qanunla tənzimlənməsi məsələsi yaranır. Bu, vacibdir. Əlbəttə, sosial şəbəkələrdə də ictimai münasibətlər var, baxmayaraq, bu, virtualdır, onların da qanunla tənzimlənməsi lazımdır ki, biz bunu edirik.

Azərbaycan Prezidenti deyir ki, informasiya təhlükəsizliyi bizim milli təhlükəsizliyimizin əsas komponentlərindən biridir. Doğrudur, bu gün Azərbaycanın informasiya təhlükəsizliyini təhdid edən əsas mənbə sosial şəbəkələrdir və bununla bağlı qanunvericilikdə biz tez-tez dəyişiklik edirik. Amma bir də bizim klassik informasiya məkanımız var. Radio, televiziya efir məkanımız var ki, mən düşünürəm, növbəti mərhələdə biz bunların da qanunvericilik bazasını genişləndirməli və təkmilləşdirməliyik. Bu nədən ibarətdir?

Bakıdan yüz kilometr kənarda radio efir dalğaları pozulur, bəzən lap qısa məsafədə bu, belə olur. Tutaq ki, əgər Bakıdan Pirallahıya getmək istəyirsinizsə, Qaladan o tərəfə artıq siz türkmən radiolarına qulaq asmalı olacaqsınız. Kürdəmirə gedirsinizsə, başqa ölkələrin radio dalğaları bizim informasiya məkanımıza müdaxilə edəcəkdir. Azərbaycanın cənub bölgəsinə gedəcəksinizsə, elə Ələti keçəndən sonra müxtəlif dillərdə çoxsaylı efir dalğalarına rast gələcəksiniz. Mən düşünürəm, bu da təhdiddir. Şimal bölgəsinə gedəndə, yenə, eyni zamanda, həmin problemlə üzləşəcəyik. Ona görə mən düşünürəm ki, bütövlükdə həm virtual məkanda, həm də klassik efir, informasiya məkanında bütün münasibətləri tənzimləyəcək və bu təhlükəni aradan qaldıracaq geniş qanunvericilik bazasına ehtiyac var. Ümid edirəm ki, növbəti mərhələdə VI çağırış millət vəkilləri bunun öhdəsindən gələcəklər. Sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Hicran xanım Hüseynova, buyurun.

H.Hüseynova. Çox sağ olun, xanım Sədr. Mən də bütün təbriklərə qoşuluram. Bayramınız mübarək olsun!

Deməli, çox vacib bir məsələyə toxundunuz, əlbəttə ki, biz də bunu dəstəkləyəcəyik. Amma belə məsələləri qaldıranda bir düşünmək lazımdır ki, bunların icra mexanizmi necə olacaq? Qanunun dəyişdirilməsi, qəbul olunması çox vacibdir. Amma bunun icrası necə olacaq? Əlbəttə mən çox həvəslə qulaq asdım, bizim çıxış eləyən hörmətli deputatlarımız inanır ki, qanun qəbul olunsa, mənfi informasiyanın qabağını almaq mümkündür. Bu informasiya aləmi böyük bir aləmdir. Bunun qarşısını almağın bir yolu var – real informasiyanı yaymaq. Mən razı deyiləm ki, bu gün bizim informasiya mənbələri bunun hamısını, doğrudan da, kifayət qədər yüksək səviyyədə yayırlar. Bu bir.

İkinci, bunu da nəzərə almalıyıq ki, bu işdə informasiya məkanı əlçatan olmayan yaşlı, pensiyaçı, o cümlədən fiziki məhdudiyətli ailələrin də bu istiqamətdə maariflənməsi çox vacib olan bir məsələdir. Ona görə də bunlar bu şeyiələri, mənfi fikirləri tək informasiya şəbəkələrindən yox, deyilən o “sarafan radio”dan daha çox alırlar. Ona görə də, əlbəttə, burada bu insanların hərtərəfli köməyə, dəstəyə çox böyük ehtiyacı var.

Çox sağ olsunlar, bizim hörmətli həkim deputatlarımız danışdılar ki, bu gün Azərbaycanda bu istiqamətdə kifayət qədər işlər gedir və əlbəttə, həkimlərimiz kifayət qədər peşəkardır və sair. Amma dünya təcrübəsi göstərir ki, bu işdə yalnız həkimlərin köməyi yox, sosial xidmətdə olan insanların dəstəyi daha çox lazımdır. Bir çox ölkələrdə çox yaxşı təcrübə var. Həmin o yaşlı insanlar, pensiyaçılar və veteranlar, Qarabağ əlilləri, ümumiyyətlə, ehtiyacı olan insanlar üçün bu sosial xidmətlərin güclənməsi çox vacibdir. Mən belə düşünürəm ki, layihədə bu da öz əksini

tapsa, yaxşı olardı. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Elşad Mirbəşiroğlu.

E.Mirbəşiroğlu. Təşəkkür edirəm. Müzakirə olunan məsələ, həqiqətən, çox vacib məsələdir. Hörmətli Hikmət müəllim qeyd etdi, informasiya təhlükəsizliyi ümummillə təhlükəsizliyin çox vacib hissəsini təşkil edir. Bu baxımdan, mən hesab edirəm ki, sözügedən istiqamətdə müzakirələr əhəmiyyətlidir və Azərbaycanda mövcud qanunvericilik bazasının əsasında ümummillə təhlükəsizliyin çox vacib bir aspekti olaraq informasiya təhlükəsizliyi konsepsiyasının yaradılması vacib məsələdir. Artıq bu istiqamətdə müəyyən təcrübənin mövcudluğu səmərəli addımlar atmağa imkan verir. Konkret olaraq əlavə olunmuş maddə ilə bağlı qeyd etmək istəyirəm ki, burada “əhəmiyyətli əmlak ziyanının törədilməsinə” ifadəsindən “əhəmiyyətli” sözü çıxarılsa, yaxşı olardı. Çünki o zaman əhəmiyyətlilik dərəcəsini müəyyənləşdirmək lazım gələcək. Yəni, təbii ki, istənilən əmlak ziyanının törədilməsinə gətirib çıxaracaq yalan informasiyaların yayılmasının qarşısı alınmalıdır. Bu qədər. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Musa Qasımlı.

M.Qasımlı. Çox sağ olun. Hörmətli Sədr, bu çox ciddi bir məsələdir. İnformasiya təhlükəsizliyi hər bir ölkənin millə təhlükəsizliyinin təməllərindən biridir. Əgər hər hansı bir ölkə informasiya məkanını boş buraxırsa, o boşluğu ziyanlı elementlər, ya da xarici qüvvələr doldurur. Bu, klassik anlamda da, müasir anlamda da belədir. İndi Azərbaycanda senzura yoxdur. Kim nə istəyir, yazır. Amma yazan şəxs yazdığına məsuliyyət daşmalıdır. Mənim fikrimcə, bu məsələdə birinci təməl bu olmalıdır.

Bir misal gətirmək istəyirəm. Təbii ki, ölkənin adını çəkməyəcəyəm. 1970-ci illərin sonlarında ölkələrin

birində inqilab baş verir, “dəmir ledi” Marqaret Tetçer kabineti toplayır və soruşur ki, filankəs niyə məğlub oldu? Hərə bir söz deyir. Ay inqilab islahatları uğursuz oldu, filan oldu, filan oldu. Marqaret Tetçer deyir ki, elə buna görə, biz Şərqi bilmədiyimiz üçün belə olmuşuq. İki məsələdə hakimiyyət boşluq buraxmışdı. Onun biri televiziya, mətbuat idi, ikincisi məscidlər idi.

Mən baxışıma görə demokratikəm, nəzarətin qəti əleyhinə olan adamam. Amma bu gün o təhlükəsizliyə sosial şəbəkələr gəlib qarışıb. Biz tarixdən bir çox şeyləri ibrət almalıyıq. Mən nəzarətin əleyhinəyəm, amma tənzimləməliyik. Biz nəyi müşahidə edirik? Bütün sosial şəbəkələrdə gedən proseslərin arxasında iki meyil dayanır. Azərbaycan dövlətçiliyinin təməllərini sarsıda biləcək meyil. Biri radikalizmdir, cənab Prezidentimiz də buradakı çıxışında dedi ki, ortaya qəti şəkildə mövqe qoyulmalıdır. Azərbaycan cəmiyyətində radikalizm ola bilməz. Biz sosial şəbəkələrdə bunu müşahidə edirik.

İkinci anarxiya və dövlət hakimiyyətinə inanmsızlıqdır. Bunun qarşısını kəsməkdən ötrü nə etmək lazımdır? Biz informasiya məkanını boş buraxmamalıyıq. Həmin informasiya məkanını bizim müvafiq qurumlarımız doldurmalıdır. Baxın, müəyyən yerlərə gedəndə radiolar, başqa ölkələrin radioları, televiziya və hətta mən ad çəkmək istəmirəm, telefonda “filan ölkə ərazisinə xoş gəlmisiniz”, deyilir. Bu, bizim informasiya təhlükəsizliyimizdə boşluqların buraxılmasıdır. Bundan ötrü bizdə ciddi addımlar atılmalıdır. Qanun hamı üçün eynidir. İnsanlar qanun qarşısında cavab verməlidir. Biz hüquqi dövlət qururuq. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun, Musa müəllim. Erkin Qədirli, buyurun.

E.Qədirli. Çox sağ olun, xanım Sədr. Öncədən deyim ki, mən bu layihəni dəstəkləyirəm. Dünən komitə iclasında, düzdür, bu, geniş müzakirə olunmadı, amma hər halda bu mətnlə dünəndən tanışam. Etirazım yoxdur. Amma fürsətdən istifadə edib, bir şeyi demək istəyirəm ki, burada narahatlıq doğuran məsələlərin çözümü bir tək məhdudlaşdırıcı və cəzaverici normalarla əldə olunması deyil. Məsələ ondadır ki, bizdə sosial şəbəkələr və digər məlumat məkanları yoxlanılmamış, təşviş doğura biləcək təxribat və ya açıq-aşkar yalan məlumatlarla doludur. Bu, bəzən bilərəkdən edilir, amma çoxları bilmədən o məlumatları yayır. Lağlağı çoxdur. Ciddi məlumatları şit zarafata salırlar. Onu da sizə deyim, biləsiz, sosial şəbəkələrin çox fəal istifadəçilərindən biri, çox oxunan bir səhifənin sahibi olaraq deyim ki, hökumət, – əslində, elə iqtidar da, amma burada birləşdirib deyirəm, əsas məsuliyyət hökumətin üzərindədir, – sosial şəbəkələrə uduzub. Orada alternativ və rəqabət doğura biləcək məlumat üstünlüyü əldə edə bilməyib. Yalanı bizdə çox zaman sosial şəbəkələrdə başqa yalanla vurmağa çalışırlar. Amma bu, ancaq yalanların sayını artırır. Yalanın qarşısına ancaq həqiqətlə çıxmaq lazımdır. Həqiqət üç ölçülü anlayışdır. Onun bir ölçüsü doğruluqdur, başqa ölçüsü düzgünlükdür, üçüncü ölçüsü də inandırıcılıqdır. Doğruluq nisbətən asan əldə edilən bir şeydir. Faktlara uyğun olan məlumat doğru sayılır. Amma onun düzgünlüyü də önəmlidir. O faktlar da düzgün toplanmalı, düzgün ötürülməlidir. Ən çətini inandırıcılıqdır. Biz cəmiyyət olaraq hər yerdə uduzuruq. Beynəlxalq səviyyədə də uduzuruq, yeri gəlmişkən. O məsələdə çox diqqətli olmalıyıq.

Dünən, məsələni, mənim də iştirak etdiyim çox gözəl bir dinləmə oldu. Orada iştirak edənlər hamısı dedi ki, o

dinləmə televiziya dan yayımlansın. İndi mən anlayıram, iki saatdan uzun sürən iclas tamaşaçılar üçün darıxdırıcı ola bilər. Özəl televiziyalara, ümumiyyətlə, göstəriş vermək olmaz. Hətta dövlət televiziyası ilə o boyda iclası yaymaq yəqin doğru olmazdı. Amma bu təklif daha öncəki iclaslarda artıq səsəndirildi, sosial şəbəkələrdə də mənə bununla bağlı yazıblar ki, bunu Milli Məclisdə səsəndirin, parlamentin öz kanalı olmalıdır. Həm telekanalı, həm də YouTube kanalı olmalıdır. Seçicilər parlamentdəki işlərin çoxundan xəbərsizdir. Özəlliklə komitələrdə görülən işlərdən. Camaat ancaq plenar icaslardan qısa reportajları görür. Elə bilir ki, əsas iş plenar icaslardadır. Komitə icaslarından, komitələrdəki işlərdən seçicilərin əksəriyyəti xəbərsizdir. Bir çox ölkədə...

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Erkin müəllim. Dünənki iclas çox geniş reportajlarda öz əksini tapdı. Bu iclasın əsas məzmununu ictimaiyyətə çatdırmaq üçün belə bir təklif artıq var idi. Biz bunu nəzərə alacağıq. Rauf Əliyev, buyurun.

R.Əliyev. Hörmətli Sədr, mənim səsəndirəcəyim məsələni hörmətli həmkarım Hicran xanım dedi, ona görə təkrara ehtiyac duymuram. Diqqətinizə görə minnətdaram.

Sədrlik edən. Sağ olun. Arzu Nağıyev, buyurun.

A.Nağıyev. Söz verdiyinizə görə çox təşəkkür edirəm. Mən Azərbaycanda böyük bir mətbuat agentliyinin təmsil elədiyimə görə, bu məsələyə öz münasibətimi bir daha bildirmək istəyirəm ki, bəzən hansısa informasiya agentliklərinin verdiyi məlumatların nə dərəcədə düzgün olub-olmamasını müzakirə edirlər. Burada Hicran xanım da düz qeyd elədi, mən düşünürəm ki, bəzən mətbuat xidmətləri, hər bir qurumun mətbuat xidməti öz işlərini sona qədər tam yerinə yetirmədiklərinə görə bu məlumatlar müxtəlif

saytlara sızır. Yəni düşünürəm ki, mütəmadi olaraq onlar brifinqlər keçirməlidir. Onlardan məlumatlar tək sorğu vasitəsilə alınmamalıdır.

Eyni zamanda, operativ qərargahın məlumatları ilə paralel olaraq hər bir qurum da özü mütəmadi, müntəzəm olaraq bu məlumatları yaymalıdır. Bugünkü yaranmış vəziyyətlə əlaqədar, məsələn, çox müzakirələr oldu. Bizim, necə deyərlər, ən dəyimli, toxunumlu yerlərdən biri Azərbaycan ordusu və Silahlı Qüvvələrimizdir. Bu gün orada vəziyyətin necə olmasının bildirilməsi çox böyük əhəmiyyət kəsb edir. Çünki qabaqdan bayramlar gəlir. Valideynlərin görüşləri olacaq. Bütün bunların hamısının kəsilməsinə Müdafiə Nazirliyi, tək Müdafiə Nazirliyi deyil, ümumiyyətlə, Daxili Qoşunlar və digərləri konkret olaraq öz münasibətini bildirməlidir.

Burada Erkin bəy də qeyd elədi, Azərbaycanda istər saytlarda, istərsə də sosial məkanda 100 minlik, 200 minlik, 300 minlik böyük səhifələr var. Hamıya cavab verməyə də onlar qadirdir. Bu, Lələtəpə əməliyyatında da, digər istiqamətdə də özünü göstərmişdir. Bütün bunları nəzərə alaraq, mən bugünkü təqdim olunan layihəyə səs verirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Arzu müəllim. Tahir Mirkişili, buyurun.

T.Mirkişili. Hörmətli Sədr, mən bir məsələyə aydınlıq gətirmək üçün çıxışa yazıldım. İlk öncə xatırladım ki, burada olan çıxışların hər biri kifayət qədər vacib olsa da, amma qanuna edilən dəyişikliyin, yəni bu təklifin nə sosial şəbəkələrə, nə də internetdə yayılan məlumatlara heç bir aidiyyəti yoxdur. Əslində, qanuna edilən dəyişiklik internetdən başqa, qanuna “informasiya-telekommunikasiya şəbəkəsi” deyilən bir termin gətirir. Bu, ondan

ibarətdir ki, bu gün sosial şəbəkələrdən başqa, WhatsApp şəbəkələrində həddindən çox sayda yayılan informasiyalar var, insanların bir-birinə göndərdiyi videolar var. Göndərilən bu informasiyaları alan insanlarda xof yaradır. Ona görə qanuna edilən dəyişiklik yalnız və yalnız telekommunikasiya şəbəkəsində, – yəni bunun sahibləri mobil operatorlardır, telefon istifadəçilərdir, internet sosial şəbəkənin buna aidiyyəti yoxdur, – yayılan informasiyaların qarşısının alınması ilə bağlı tənzimləmə vasitələrinin gətirilməsidir. Mən hesab edirəm ki, bu çox vacibdir. Diqqətinizə görə minnətdaram.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Tahir müəllim. Ziyafət müəllim, buyurun.

Z.Əsgərov. Çox sağ olun, hörmətli Sədr. Hörmətli Sahibə xanım, 13.2-ci maddəyə əlavə olunmuş 13.2.3.10-1-ci maddə ilə əlaqədar fikrimi bildirmək istəyirəm. Burada, həqiqətən, sözün əvvəli ilə axırı arasında bir uyğunsuzluq var. Təsəvvür edin, insanların həyat və sağlamlığına zərər vurulmasına, mən indi hamısını oxumaq istəmirəm, yaxud başqa ictimai təhlükəli nəticələrin baş verməsinə təhdid yaradan yalan məlumatlar. Burada təhdid yerinə düşmür, Zahid müəllim. Bəlkə şərait yaradan, yaxud səbəb olan? Ona görə bu məsələyə, xahiş edirəm, diqqət yetirəsiniz. Sağ olun. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Zahid müəllim, indi münasibət bildirmək istəyirsiniz?

Z.Oruc. Təşəkkür edirəm. Çox qısa şəkildə, hörmətli Sədr. Burada həm hörmətli Sabir müəllim, həm də hörmətli Ziyafət müəllim 13.2.3.10-1-ci maddə ilə bağlı fikir söylədilər. Elə hesab edirəm ki, bunu nəzərə almaq mümkündür və o ətrafda bir problem yoxdur. Ancaq hörmətli Erkin Qədirlə söylədi ki, hökumət sosial mediada

informasiya üstünlüyünü uduzub. Bu son 10 gündə xüsusi olaraq həmin o məkanı izləyən adam kimi, deyə bilərəm ki, hökumət haqqında xeyli müsbət paylaşımlar var. Adətən belə olmurdu. Əksər hallarda istənilən məsələni süngü ilə qarşılayan siyasi, qeyri-siyasi dairələr bu məsələdə bütövlük göstərirlər, birlik göstərirlər. Mən istəməzdim ki, biz bu informasiya paylaşımlarının hamısını da neqativdə götürək. Bu gün informasiyanın sürətinin kifayət qədər müsbət tərəfləri də var. Ona görə hesab edirəm ki, bu dəyişikliklər çox zəruridir. Həmkarlarımızın böyük əksəriyyəti bunun tərəfində oldular. Ancaq konkret olaraq bir ifadə ilə əlaqədar məsələyə, əminəm ki, komitədə bir daha baxıla bilər. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Fəzail müəllim yazılıb. Buyurun, Fəzail müəllim Ağamalı.

F.Ağamalı. Təşəkkür edirəm. Mən, sadəcə, bir təkliflə çıxış etmək istəyirəm. Bu təklif ondan ibarətdir ki, mənə elə gəlir, həm TƏBİB-in, həm də operativ qərargahın nəzdində xüsusi informasiya qrupu yaratmaq olar. Onlar doğru-düzgün məlumatları özündə əks etdirən informasiyaları ölkənin nüfuzlu internet resurslarında, saytlarında, internet televiziolarında və sosial şəbəkələrində verə bilərlər. Bu məlumatlar təbii ki, digər yalan, doğru olmayan məlumatların qarşısını almaqda ciddi rol oynaya bilər. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Hörmətli həmkarlar, çıxışlar başa çatdı və xahiş edirəm, gündəliyin 4-cü məsələsinə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri

(saat 14.01 dəq.)

Lehinə

113

Əleyhinə

1

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	114
Nəticə: Qəbul edildi	

Qəbul edildi, çox sağ olun.

Hörmətli deputatlar, səmərəli iş üçün hamınıza təşəkkür edirəm.

Bu gün, bildiyiniz kimi, ilin axır çərşənbəsidir və bir neçə gündən sonra biz hamımız xalqımızın ən əziz bayramlarından biri olan Novruz bayramını qarşılayacağıq. İcazə verin, bu münasibətlə hər birinizi təbrik edirəm. Burada olan media nümayəndələrinin hər birini təbrik edir və sizin hər birinizə can sağlığı, əmin-amanlıq və xoşbəxtlik arzulayıram!

İclasımız sona çatdı. Çox sağ olun.